

СПРАВКА

**за отразяване на предложенията, получени в рамките на обществените консултации по
проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2011 г. за здравните изисквания към гробищните паркове (гrobiща) и погребването и
пренасянето на покойници**

№	Организация/ потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения	Приема се/ Не се приема	Мотиви
1.	Агенция „Митници“ (вх. № 12-00-377 /11.07.2019г.)	Пренасянето на тленни останки през границите на Република България подлежи на граничен контрол, като в случая следва да се има предвид, че по този повод са създадени специални правила за граничните проверки в Инstrukция 8121з- 813 от 09.07.2015 г. за реда и организацията за осъществяване на граничните проверки на граничните контролно-пропускателни пунктове, издадена от министъра на вътрешните работи, обн., ДВ, бр. 55 от 21.07.2015 г. Предложените промени в чл. 24, ал. 6 от проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2011 г. се отнасят до контрол по спазване единствено на здравните изисквания при пренасяне на покойници в ковчези/контейнери. Във връзка с горното и предвид липсата на нормативно основание в митническото законодателство на Съюза и в Закона за митниците за извършване на митнически контрол при херметизирането и пломбирането на ковчезите с тленни останки, предлагаме разпоредбата на чл. 24, ал. 7 от проекта на наредба да отпадне.	Не се приема.	Предложението не се приема по съображенията изложени в становището на Министерство на вътрешните работи по т. 2 от справката (№ 12-00-377/23.08.2019 г.).

2	Министерство на вътрешните работи (вх. № 12-00-377823.08.2019 г.).	В хода на съгласуване на текстовете на проекта на наредба, подготвен от Министерство на здравеопазването, от Агенция „Митници“ са повдигнати въпроси във връзка с Инstrukция № 8121з-813 от 09.07.2015 г. за реда и организацията на граничните проверки на граничните контролно - пропускателни пунктове (обн. ДВ, бр. 55 от 2015 г.), издадена от министъра на вътрешните работи. Граничните проверки на граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП) на страната се извършват в съответствие с правилата на Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета, относно Кодекс на съюза за режима на движение на лица през границите - Кодекса на шенгенските граници, както и в изпълнение на разпоредбите на националното законодателство - чл. 102 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), като граничните полицейски служители извършват гранични проверки на лицата, предметите в тяхно владение и превозните средства при преминаването им през ГКПП на страната. Организацията и редът за осъществяване на граничните проверки на ГКПП от органите на Главна дирекция „Гранична полиция“ на МВР се определят с Инstrukция № 8121з-813 от 9 юли 2015 г. за реда и организацията за осъществяване на граничните проверки на ГКПП. В глава шеста, раздел V от инструкцията е регламентиран редът за извършване на гранична проверка от органите на	Приема се.	

		Главна дирекция „Гранична полиция“ при пренасяне през ГКПП на тленни останки и урни на починали в Република България чужденци, както и на тленни останки и урни на починали български граждани. Разпоредбите на Инструкцията определят действията на граничните полицейски служители, свързани с въвеждане на данните на починалото лице в Автоматизираната информационна система „Граничен контрол“ на МВР, както и правила за съхранение на копия от придружаващите тленните останки документи на граничния пункт. Следва да се отбележи, че ковчезите с покойници или контейнери с кремирани тленни останки се транспортират през ГКПП след като са приключили процедурите по издаване на съответните придружаващи документи и дейностите по херметическо затваряне, запояване и пломбиране, регламентирани със Закона за гражданската регистрация, Закона за здравето и Наредба № 2/2011 г. за здравните изисквания към гробищни паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници процедури. Всички тези дейности, така както са предвидени в предложения текст на чл. 24, ал. 4 и ал. 7 от проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2/2011 г., се извършват на определените за целта места, а не на ГКПП. Поради тази причина те не могат да бъдат извършвани от граничните полицейски служители. Министерство на вътрешните работи счита, че следва да продължи прилаганата към момента практика на контрол на ГКПП на		
--	--	---	--	--

		пренасяните през границата ковчези с покойници или контейнери с кремирани тленни останки, а именно - същите да бъдат контролирани от служителите на Агенция „Митници“ на основание чл. 16, ал. 1 от Закона за митниците. Уверяваме Ви, че Министерство на вътрешните работи в лицето на Главна дирекция „Гранична полиция“ ще продължи да изпълнява разпоредбите на раздел V от Инstrukция № 81213-813 от 9 юли 2015 г., спрямо същите. Във връзка с изложеното Ви уведомяваме, че Министерството на вътрешните работи няма бележки и предложения по така изготвения от Министерство на здравеопазването проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2011 г. за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници (обн. ДВ, бр. 36 от 2011) във вида му, в който е публикуван на Портала за обществени консултации на 11.06.2019		
3.	Посолство Берлин (вх. № 04-02-390/ 24.06.2019 г.)	В § 19 от проекта се предвижда да бъде създаден нов чл. 27, със следното съдържание: „Чл. 27. При репатриране на покойник (тленни останки) от друга държава на територията на Република България същите се придружават със следните документи: 1. смъртен акт или друг документ, в който е посочена причината за смъртта; 2. документ от компетентните органи на съответната държава, удостоверяващ, че покойникът (тленните останки) не представлява епидемиологична опасност.“ Доколкото Република България не е страна по -„Международното споразумение за транспорт	Приема се частично.	Приемаме по принцип предложението да бъдат проучени възможностите и целесъобразността от присъединяването на Република България към посочените международни актове. По отношение на предложението в Наредба № 2 от 2011 г. да се създаде ред за издаване на документ за транспортиране на тленните останки на български граждани до Република България от съответните дипломатически представителства, считаме че посочените в чл. 27 от проекта на Наредба документи са достъпни за нуждите на държавния здравен контрол и осигуряване на опазване на общественото здраве. Следва

		на трупове“, подписано през 1937 г. в Берлин [Internationales Abkommen über Leichenbeförderung", „Berliner Abkommen", страни по което са Австрия, Белгия, Германия, Египет, Италия, Мексико, Португалия, Румъния, Словакия, Турция, Франция, Чешката република, Швейцария и Демократична република Конго), както и по - „Споразумението за трансфер на трупове" на Съвета на Европа (Agreement on the Transfer of Corpses; Страсбург на 26 октомври 1973 г.), което се прилага от Австрия, Андора, Аруба, Белгия, Гърция, Естония, Исландия, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Молдова, Нидерландия, Норвегия, Португалия, Словакия, Словения, Турция, Финландия, Франция, Чешката република, Швейцария и Швеция, (ФРГ се е присъединила към споразумението, но то не е ратифицирано), считаме, че тази инициатива на Министерството на здравеопазването дава възможност да бъдат уредени редица открити въпроси, касаещи реда и условията за транспортиране до Република България на тленните останки на български граждани, починали в чужбина, като например санитарно-епидемиологични изисквания, разрешения за транспорт, документи за самоличност, документи по гражданско състояние, преводи и пр. Като имаме предвид, че са установени редица случаи, в които тленните останки на починали в чужбина български граждани се транспортират до Република България без акт за смърт, както и че решението за връщане на тленните останки не може да бъде вземано от друга държава /е израз на суверенитет, предлагаме, да бъде въведен образец на разрешение за транспортиране до Република България на тленните останки български		да се има предвид, че всяка държава издава по различен ред и от различен компетентен орган разрешение за транспортиране на тленни останки. Освен това липсата на дипломатическо или консулско представителство на Република България във всяка държава също е пречка за изискването на такъв документ.
--	--	---	--	---

		граждани, починали в чужбина, което да бъде издавано от дипломатическото или консулското представителство на Република България, в чийто консулски окръг е настъпила смъртта. <u>За сведение:</u> Редът и условията за съставяне на актове за смърт на починали в чужбина български граждани са уредени с разпоредбите на чл. 69-71 от Раздел VII. „Актове за гражданско състояние на български граждани, съставени в чужбина от Закона за гражданската регистрация“. Разрешението следва да бъде издавано въз основа на препис от акт за смърт, медицинска документация относно причините за смъртта, документ за самоличност на починалия и, при необходимост, - на разрешение на местните власти за получаване на тленните останки. Препоръчително е да бъдат предвидени основания за отказ за даване на такова разрешение, като например, когато лицето е починало вследствие на заболяване, представляващо заплаха за общественото здраве в Република България и/или на транзитните по маршрута държави. <u>За сведение:</u> При смърт на гражданин на изпращащата държава компетентните органи на приемащата държава са длъжни да уведомят <u>незабавно</u> съответното представителство, "в чийто окръг е настъпила смъртта", "когато имат такива сведения" (чл. 37, буква а) от Виенската конвенция за консулските отношения (1963). В проекта за нов чл. 27 следва да се направи разграничение между препис на акт за смърт (обикновено в издаваните в чужбина преписи от актове и удостоверения за смърт не съдържат данни за причината за смъртта) и медицинската документация, в която те са посочени. Освен това, следва да се има предвид, че при		
--	--	---	--	--

		транспортиране на тленни останки по въздушен път следва да се прилагат и правилата на Международната организация за гражданско въздухоплаване (Вж. <u>Приложение: 1 стр.</u>), а при масови бедствия - и на Международната организация по здравеопазване. (Вж. по-подробно https://www.who.int/hac/techguidance/management-of-dead-bodies/en/). Предвид публикациите на "Дойче Веле" „Всяка година хиляди гръцки мъртъвци се отправят към София“, „Защо гръците кремират близките си в България?“ и др., предполагаме, че с Наредбата ще бъде уреден и вносът в България на тленни останки на чужденци. В заключение: Публичното обсъждане на темата позволява да се обсъди целесъобразността на евентуалното присъединяване на Република България към „Международното споразумение за транспорт на трупове“ (Берлин, 1937 г.) и/или към „Споразумението за трансфер на трупове“ на Съвета на Европа (Страсбург, 26 октомври 1973 г.). <u>Приложение:</u> Информация на ФМВнР на ФРГ (2 стр.)		
4.	Силвия Георгиева- изп. директор на НСОРБ (вх. № 63-00-159/ 09.07.2019 г.)	1. Траурно - обредните дейности са една от чувствителните сфери на обществени отношения, която не е уредена със закон. Периодично през годините са се появявали в публичното пространство и дори в законодателния орган проекти за законовата им уредба, които не са били довеждани до успешен край именно поради разнопосочните обществени и частни интереси в сферата. Общините, като отговорни за траурно - обредната дейност в България, са най-заинтересованата страна тя да бъде уредена законодателно и да бъде ограничен достъпът до нея на съмнителни частни интереси. В тази връзка, през 2018 г., с участието на широк кръг експерти от	1.Предложение то не се отнася до проекта на наредба.	

	общините и общинските обредни домове, НСОРБ изготви проект на Закон за гробищните паркове, гробищата, погребенията и погребалната дейност. Целта на законопроекта е да уреди по цялостен начин обществените отношения, свързани с тези дейности, отчитайки на първо място обществения интерес, както и традиционните обичаи и практики. В него, наред с другите въпроси, са уредени изчерпателно теми като: •устройственото планиране на гробищните паркове (включително и здравно-санитарните изисквания); •въпросите по поддържането им, уредбата по опазването, достъпа до тях и развитието им по съвременни, европейски стандарти; •изискванията, свързани с дейностите по предоставяне на погребалните услуги, включително и транспорта на покойници; •правото на гробоползване, потенциалния кръг на лицата носители на такива права, както и задълженията, произтичащи при получаване на правата; •проблемите, свързани с постоянното запълване на гробищните паркове и необходимостта да се търсят нови и нови терени за тази цел; •въпросите с т.нар. изоставени гробни места или такива без останали титуляри на право на гробоползване (починали наследници или отдавна напуснали страната). Въз основа на представеното по-горе смятаме, че значителна част от въпросите, предложени за регулиране в измененията на наредбата, а и норми от съществуващата наредба, е редно да намерят цялостно и систематично нормативно решение на законово ниво. Поради това, бихме се радвали ако Министерството на здравеопазването подкрепи усилията ни в тази насока и се включи в дейността		
--	---	--	--

	по доразвивитие на изготвения законопроект. По повод предложениия проект за изменение на Наредба № 2, НСОРБ проведе проучване сред общините. В обобщение на резултатите от проучването, предоставяме на Вашето внимание някои конкретни бележки по предложените текстове. 2. Предлагаме чл. 8, ал. 7 да отпадне. Мотиви: От мотивите на вносителя не става ясно какво налага въвеждането на задължение за собствениците на гробищните паркове да осигуряват почистване на изоставените гробни места, алеите и пространствата между гробовете. Текстът поражда и неясноти поради употребата на понятието „изоставено гробно място“. Възможни са редица хипотези - напр.: 1/ лица, които държат на правото си на гробоползване и ще го ползват след време, но не полагат грижи за гроба; 2/ гробове на починали без наследници, без живи наследници или такива отдавна напуснали страната; 3/ гробни места без следи за погребаните в тях лица (гробни плочи или други знаци) и т.н. и т.н. Подобни задължения от вещно-правен характер не следва да бъдат регламентирани в Наредба № 2, поради тясната им обвързаност с правото на гробоползване в полза на собствениците на гробни места - подобна промяна представлява потенциален източник на правни спорове между собствениците на гробни места и общините като собственици на гробищни паркове. В допълнение, в наредбите на повечето общини пространствата между гробовете са част от гробното място. т. е. поддържането им е задължение на носителите на правото на гробоползване. Не на последно място е и фактът, че предвиденият текст ще доведе до значително	2. Приема се частично.	2. Разпоредбата на ал. 7 е прецизирана, като е регламентирано задължение за собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица да организират и осигуряват поддържането и почистването на гробищните паркове, включително и осъществяване на дейности по дератизация и дезинсекция. Създаването на организация за почистване и поддържане на гробищните паркове е от важно значение за опазване на общественото здраве. Пребиваването на открито в гробищните паркове води до нарастване възможностите за контакт с кръвосмучещи членестоноги - вектори /кърлежи, комари и флeboтоми/, което увеличава риска от предаване на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората. В инфекциозната патология при хората векторно-предаваните трансмисивни инфекции заемат определен дял, който през последното десетилетие значително нарасна. Непочистените, неподдържани и необработени гробищни паркове крият риск от образуването на резервоари или източници на зараза и на членестоноги преносители (вектори) в съществуващи вече природни огнища, а от там разпространение на различни заболявания сред населението. Неподрязаната висока растителност, обраслите гробове и алеи (главни и второстепенни) крият висок риск от повишаване популацията на кърлежи, комари и други насекоми и са добро местообитание за плъхове, гризчи, змии и др. Контактния дерматит, Марсилската треска (Средиземноморска петниста треска), Лаймската борелиоза (Лаймска болест), Ку-треската, Кримската-
--	--	-------------------------------	---

	увеличение на разходите за поддръжка на гробищните паркове. В по-общ план обаче, крайно време е да се открие дебата и да се потърси законово решение за същността на правото на гробоползване, свързаните с него задължения за поддържане, както и възможността за повторно използване на наистина изоставени гробни места. Не е приемлив вариант, в по-дългосрочна перспектива населените места да се обкръжат от огромни парцели за гробищни паркове, в които преобладаващата част са изоставени гробове. 3. По § 13: Предлагаме да се въведе легална дефиниция на понятието „специализирани охладителни системи“. Мотиви: Климатичните инсталации в автомобилите са пригодени за минимална температура 16°C, което означава, че по-ниска от тази температура трябва да бъде постигната с хладилна инсталация в товарното помещение на специализирания автомобил. Над 90% от	3. Приема се.	Конго хеморагична треска (ККХТ), Хеморагичната треска с бъбречен синдром (ХТБС), Западно-Нилската треска и др са едни от малкото заболявания, които се предават след ухапване от насекоми. Гризачите също пренасят над 35 опасни заразни болести. Сред тях са т.нар. хантавирусни инфекции, рикетсиозите (остри инфекциозни заболявания, предизвикани от бактерии), а кърлежите по тях е възможно допълнително да причинят лаймска болест (борелиоза) или хеморагична треска. Провеждането на своевременни целенасочени дезинсекционни и дезакаризационни обработки ще допринесе за намаляване числеността на векторите и намаляване възможността за предаване на този вид инфекции. Също така от голямо значение е периодичното окосвяване на тревните площи в гробищните паркове, почистване на участъци със стара листна маса, клони и дървета, ограничаване достъпа до гробищните паркове на безстопанствени кучета. Навременно планираните превантивните мерки преди настъпване на активния сезон за развитие и разпространение на кръвосмучещите членестоноги ще допринесе за опазване на общественото здраве. Начинът, по който ще се организира осъществяването на посочените дейности е в правомощията на собствениците на гробищните паркове, съответно оправомощените от тях лица и не е предмет на наредбата. 3. Текстът на чл. 21 е прецизиран, като се въвежда изискването транспортните средства да се оборудват със средства за отчитане на температурата в товарния сектор, като само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа, транспортните средства трябва да осигуряват поддържане на температура в товарния сектор от 0 до 5°C. Изискването се обосновава от естествените процеси по
--	---	----------------------	---

	регистрираните в момента специализирани транспортни средства по Наредба № 2 не отговарят на тези изисквания и не могат да бъдат пригодени. Това ще породи значителни финансови затруднения за общините, особено за малките общини, във връзка със закупуването на нови автомобили, отговарящи на изискванията на предложената промяна. Същевременно не е предложена дефиниция за „специализирана охладителна система“.		разлагане на тялото, които настъпват непосредствено след смъртта. Това се дължи на съдържащите се в телата микроорганизми. Останали без кислород клетките на човека умират за минути, ставайки по този начин храна за бактериите. В резултат на тези процеси се задействат гнилостни процеси в тялото. Скоростта на разлагане на тялото зависи от множество фактори едни от най-съществените са температурата на околната среда, влажността, количеството кислород и др. Разлагането на трупа започва на 2-6 час от настъпване на смъртта, а гнилостните процеси започват на 1-я ден след смъртта. Според различни международни научни проучвания и публикувани при висока външна температура за около 1 час температурата вътре в затворените части на автомобила, в зависимост от това дали е на слънце или на сянка, се покачва между 7-15 градуса. Така напр. при температура на околната среда 30 градуса, температурата в товарния отсек на автомобил е вероятно да се покачи от 37-45 градуса, а при такава температура трупното разлагане се ускорява и след 1-2 часа, в зависимост и от началното състояние на тялото на починалия, последиците за външния му вид са непоправими. Във връзка с гореизложеното, предвид, естествено протичащите процеси на трупно разлагане и условията, при които то се ускорява, и с цел при пренасянето на тленните останки да се осигурят условия за максимално съхранение на същите в приличен вид до полагането им в гробните места се възприе подхода за предприемане на допълнителни мерки при транспортиране само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа.
	4. Други предложения • Предлагаме да се регламентира използването на специални биоензими с цел редуциране на санитарните срокове. Това би довело до намаляване	4. Приема се по принцип.	4. Ще бъде проведено проучване на международния и европейския опит относно използването на биоензими. Приемаме по принцип предложението по отношение на ограничаване на поставяне на найлон, което е релевантно

		на нуждата от периодични разширения на площите на гробищните паркове. Предлагаме да се въведе забрана за поставяне на найлон или други трудно разградиви материали върху ковчеза, тъй като при тяхното използване им се забавят процесите на разграждане.		за опазване на компонентите на околната среда, но предвид обстоятелството, че в различните региони на страната традициите са различни следва тази забрана да бъде регламентирана чрез съответните общински наредби. Същата излиза извън предмета на настоящия проект на наредба.
5.	Лиляна Димитрова- председател на УС на Сдружение на обредните домове в Република България (вх. № 63-00- 166/10.07.2019 г.)	1. Раздел I Общи положения. С § 2 от Проекта се предлагат следните изменения и допълнения в чл.4: 1. В ал. 1 думите "лицата, които управляват" се заменят със "собствениците на", а след думите „гробищните паркове" се добавя" или оправомощени от тях лица". 2. В ал. 2 думите „управляващи гробищните паркове" се заменят с „ПО ал. 1". 3. Създават се ал. 3 и 4: „(3) Собствениците на гробищните паркове (гробницата) или оправомощените от тях лица са отговорни за управлението и поддържането на гробищните паркове и изпълнението на изискванията на тази наредба. (4) Собствениците на гробищните паркове (гробницата) поддържат база данни за редовете и парцелите, броя на гробните места и дата на извършените погребения във всяко едно от тях.“ (i) Намираме за неясна идеята, която е прокарана чрез предлаганото изменение в частта, в която „лица, които управляват" се заменя със „собственици на" и допълнението- „или оправомощени от тях лица ". Каква е целта на предлаганото изменение? В практиката няма спор, че мястото, където ще се извършва погребение или урнополагане се определя от лицето, което управлява гробищния парк. Това е така, както в гробищата на градовете, които се управляват от общински предприятия по чл. 52 и сл. ЗОС или общински търговски дружества с изцяло общинска собственост на капитала, така и в	1. Не се приема	1. Предложените изменения целят да прецизират и да създадат яснота за лицето отговорно за стопанисването на гробищните паркове, тъй като собствеността на гробищните паркове може да бъде общинска, държавна и частна. Това е особено важно и за целите на осъществявания държавен здравен контрол. Задължение на собственика е да изпълнява изискванията на наредбата, а негово право е да оправомощи лицата, които да го подпомагат при осъществяване на дейностите на територията на гробищния парк (гробницето). Разпоредбата не се отнася и няма за цел да регламентира реда, по който общините управляват гробищните паркове. Предложената редакция по никакъв начин не засяга и правомощията на лицето, определено да управлява гробищния парк, което в този случай ще бъде оправомощеното лице по смисъла на чл. 4 от проекта на наредба. С цел опазване на общественото здраве и недопускане създаване на риск от възникване на епидемични взривове е необходимо да има проследяемост на периода на загробването, местоположението на гробното място, както и наличието на всички тленни останки, положени в едно гробно място. Допускане на „безредно разполагане“ на гробните места е нарушение и на сега действащата наредба и е недопустимо.

	селските гробища, които се управляват от кметовете или кметските наместници. Тоест, общината като собственик на гробището - обект публична общинска собственост, има на разположение различни начини да управлява тази своя собственост и тези начини са посочени в ЗОС. При сегашната редакция на чл.4 от Наредба № 2/2011 г. няма възможност трето лице, извън лицето, което управлява гробището, да посочи или определи мястото на погребване или урнополагане. Също така, не ни е известен случай лице, което не е определено от съответния Общински съвет или кмет на община, да извършва действия на управление на гробищен парк. Горните доводи се отнасят и до случаите на гробищните паркове, които не са общински, т.н. „частните гробищни паркове" (доколкото функционират такива в страната), където вероятно собственикът би ги управлявал лично или с оправомощени за това лица. С две думи - считаме, че въпросът как общините ще управляват гробищата, не следва да бъде ангажимент на предлаганите изменения и допълнения на чл.4 от Наредба № 2/2011 г. Най- малкото въпроси ще възникнат с термина „оправомощени лица“, който термин не е пояснен в предлаганите изменения, и който термин като цяло е чужд на понятийния апарат на Наредба № 2/2011 г. За удовлетворяване на здравните изисквания е важно изборът на гробно място или място за урнополагане да бъде направен от лицето, управляващо гробищния парк, което е гаранция, че няма да има злоупотреби и застрашаване здравето на хората от извършване на погребение на произволно място, например. Същият аргумент важи и за възлагането на гробоизкопаването. С оглед горното, посочваме, че предлаганите		
--	---	--	--

	промени на чл.4, ал.1 и ал.2 от Наредба № 2/2011 г. са по-скоро неясни и поддържахме, че досегашното понятие „лица, които управляват гробищните паркове" следва да се запази като пределно обобщаваща категория, включваща в себе си както „собствениците“, така и „оправомощените от тях лица“. (ii) Неясноти предизвиква и предложената нова ал.3 с редакция: „Собствениците на гробищните паркове (гробищата) или оправомощените от тях лица са отговорни за управлението и поддържането на гробищните паркове и изпълнението на изискванията на тази наредба". Както вече заявихме, управлението и поддържането на гробищните паркове е дейност, извън предметния обхват на Наредба № 2/2011 г. Тези дейности се осъществяват въз основа на ЗОС (гробищата в страната са общински), общински наредби, правилници, решения на Общински съвети, заповеди на кметове и т.н. Отговорността за управлението и поддържането на гробищата също се реализира извън текстове на Наредба № 2/2011 г. - виж в този смисъл и §4 от ПЗР на Наредба № 2/2011 г., според който контролът за изпълнението на Наредбата се осъществява от органите на държавния здравен контрол. Тоест, на контрол подлежи спазването на здравните изисквания, а не управлението и поддържането на гробищата като цяло. Изпълнението на изискванията на Наредбата винаги е било задължение на лицата, които са управлявали гробищните паркове и техните служители. Едва ли е нужно това да се въвежда изрично като част от предложената редакция на чл.4, ал.3 от Проекта. Предлагаме редакцията на чл.4, ал.3 от Проекта да се преосмисли, тъй като в този и вид няма регулативна		
--	---	--	--

	стойност. В допълнение - по отношение същата редакция има разнопосочни мнения, изразени от колегите от Пловдив и Добрич, което само по себе си показва неединното нейно възприемане от практикуващите в дейността. По отношение предложената редакция на чл.4, ал.4 <i>"Собствениците на гробищните паркове (гробищата) поддържат база данни за редовете и парцелите, броя на гробните места и дата на извършените погребения във всяко едно от тях. "</i> насочваме към мнението, изразено от Директора на общинско предприятие гр.Ловеч, според което: текстът е неприложим в кварталните и селските гробища, тъй като в тях няма изградена алейна мрежа, а гробовете са разположени безредно. 2. Раздел II Здравни изисквания към гробищните паркове В § 6 от Проекта се предлага нова алинея 7 със следната редакция: <i>„Собствениците на гробищните паркове осигуряват почистване на изоставените гробни места, алеите и пространствата между гробовете, с цел осигуряване на безпрепятствен достъп до местата по чл. 9“.</i> (i) Текстът повдига следните въпроси: На първо място, как следва да се тълкува и прилага понятието „изоставено гробно място“. Възможностите за възприемане не са еднозначни: - гробното място може да е откупено от близките на покойника, в това число и така известната откупка от Закона за местните данъци и такси "за вечни времена" (чл.120, ал. 1, т.2 ЗМГО), но въпреки това фактически да не се поддържа, да е обрасло с треви и храсти. От правна гледна точка - гробното място не е изоставено, но фактически не е поддържано. Това означава ли "изоставено гробно място" по смисъла на предложената редакция на чл.8, ал.7 от Проекта?		2. Приема се. 2. Разпоредбата на ал. 7 е прецизирана, като е регламентирано задължение за собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица да организират и осигуряват поддържането и почистването на гробищните паркове, включително и осъществяване на дейности по дератизация и дезинсекция. Създаването на организация за почистване и поддържане на гробищните паркове е от важно значение за опазване на общественото здраве. Пребиваването на открито в гробищните паркове води до нарастване възможностите за контакт с кръвосмучещи членестоноги - вектори /кърлежи, комари и флeboтоми/, което увеличава риска от предаване на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората. В инфекциозната патология при хората векторно-предаваните трансмисивни инфекции заемат определен дял, който през последното десетилетие значително нарасна. Непочистените, неподдържани и необработени гробищни паркове крият риск от образуването на резервоари или източници на зараза и на членестоноги преносители (вектори) в съществуващи вече природни огнища, а от там разпространение на различни
--	--	--	--

	Положителният отговор изглежда примамлив, но тогава се създава неравноправно положение между различните правоимащи. От една страна са тези, които се грижат за гробното място, иначе казано - харчат пари да го поддържат. За тези обаче, които не си поддържат гробното място и то стане "изоставено", общината ще трябва да инвестира средства да го почисти. При така вмененото на съответната община задължение да чисти "изоставените гробни места" ще се случи логичното - много от лицата няма да полагат грижи за откупения гроб, а ще чакат той да постигне положение "изоставен", за да започне общината да се грижи за него. -подлежи ли на качествена и количествена преценка понятието „изоставено гробно място“. Въпросът е важен, тъй като за чистенето му се ангажира общинският бюджет или финансите на дружеството, което управлява съответното гробище. Колко време трябва да е "изоставено" - 1 година би ли било достатъчно? Как трябва да е "изоставено" - достатъчно ли е да е обрасло само с трева? Как ще се констатира, че мястото е "изоставено"? Това са все практически проблеми, които обаче са свързани с финансови ресурси. Обобщено - предложената редакция на чл.8, ал.7 от Проекта би създала практически проблеми. Отделно, нарушава се балансът в правата и задълженията между задължението за поддържане на гробищата и задълженията на лицата, които имат права върху съответните гробни места. Общината чрез лицето, което управлява гробището, ще има неотменимо задължение да почиства "изоставените гробни места", без това по някакъв начин да засяга правата на правоимащите - лицата заплатили такса за ползване на гробно място след изтичане на санитарния период, след извършване на погребение.	заболявания сред населението. Неподрязаната висока растителност, обраслите гробове и алеи (главни и второстепенни) крият висок риск от повишаване популацията на кърлежи, комари и други насекоми и са добро местообитание за плъхове, гризчи, змии и др. Контактния дерматит, Марсилската треска (Средиземноморска петниста треска), Лаймската борелиоза (Лаймска болест), Ку-треската, Кримската-Конго хеморагична треска (ККХТ), Хеморагичната треска с бъбречен синдром (ХТБС), Западно-Нилската треска и др са едни от малкото заболявания, които се предават след ухапване от насекоми. Гризачите също пренасят над 35 опасни заразни болести. Сред тях са т.нар. хантавирусни инфекции, рикетсиозите (остри инфекциозни заболявания, предизвикани от бактерии), а кърлежите по тях е възможно допълнително да причинят лаймска болест (борелиоза) или хеморагична треска. Провеждането на своевременни целенасочени дезинсекционни и деакаризациялни обработки ще допринесе за намаляване числеността на векторите и намаляване възможността за предаване на този вид инфекции. Също така от голямо значение е периодичното окосяване на тревните площи в гробищните паркове, почистване на участъци със стара листна маса, клони и дървета, ограничаване достъпа до гробищните паркове на безстопанствени кучета. Навременно планираните превантивните мерки преди настъпване на активния сезон за развитие и разпространение на кръвосмучещите членестоноги ще допринесе за опазване на общественото здраве. Начинът, по който ще се организира осъществяването на посочените дейности е в правомощията на собствениците на гробищните паркове, съответно оправомощените от тях лица и не е предмет на настоящия проект на наредба.
--	--	--

	Още доводи срещу така обсъжданата редакция на чл.8, ал.7 от Проекта могат да се почерпят и от всяко едно от присъединените към настоящото/становища от Пловдив, Добрич, Кърджали, Ловеч, Разлог, Велико Търново. Във връзка с горното - Сдружението на обредните домове в Република България предлага, в случай че за общините се създаде задължение за почистване на "изоставени гробни места", то: -с придобиването на право на ползване на гробно място, правоимащите да поемат и задължение за поддържане на това гробно място, съобразно определени от Наредбата минимум изисквания; -ако се констатира неизпълнение на задължението за минимум поддръжка (напр.чрез протокол, снимки) и това неизпълнение продължи 12 месеца след датата на констатацията правото на ползване на гробното място да се прекратява и гробното място да бъде на разположение на съответната община чрез лицето, което управлява гробищния парк. -за периода от прекратяването на гробоползването на неизрядния ползвател до предоставянето за ново ползване, общината да поддържа въпросното гробно място. Горното предложение заслужава внимание и обмисляне. Същото няма претенции да е редакция на законов текст, а само насока за създаване на такъв. Следва да се анализира изразената от нас идея може да се въведе с Наредба и доколко ще засегне действаща в други нормативни актове законова уредба. 3. Раздел III Изисквания при погребване и пренасяне на покойници (тленни останки) В § 13 се прави предложение за създаване на нова алинея 4 на чл. 21 със следната редакция: <i>„Пренасянето на покойници по чл. 23, ал. 1 и чл.</i>		
		3.Приема се.	3. Текстът на чл. 21 е прецизиран, като се въвежда изискването транспортните средства да се оборудват със средства за отчитане на температурата в товарния сектор, като само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа, транспортните средства

	24, ал. 1 се осъществява с транспортни средства по ал. 1, оборудвани със специализирани охладителни системи. " Сдружението на обредните домове в Република България намира за необходимо да се конкретизира изискването за „специализирани охладителни системи" и какви параметри следва да имат същите. Проблемът е практически и би могъл да има сериозни финансови последици. Климатичните инсталации в автомобилите по принцип са пригодени за минимална температура 16 градуса по Целзий, което означава, че по ниска от тази температура трябва да бъде постигната с хладилна инсталация в товарната помещение на специализирания автомобил /катафалка/. Над 90% от регистрираните в момента специализирани транспортни средства по Наредба № 2/2011 г. не отговарят на тези изисквания и не могат да бъдат допълнително пригодени. Това ще доведе до изключителни финансови трудности на всички оператори на траурна дейност във връзка със закупуването на нови автомобили, отговарящи на изискванията на предложената промяна.		трябва да осигуряват поддържане на температура в товарния сектор от 0 до 5°C. Изискването се обосновава от естествените процеси по разлагане на тялото, които настъпват непосредствено след смъртта. Това се дължи на съдържащите се в телата микроорганизми. Останали без кислород клетките на човека умират за минути, ставайки по този начин храна за бактериите. В резултат на тези процеси се задействат гнилостни процеси в тялото. Скоростта на разлагане на тялото зависи от множество фактори едни от най-съществените са температурата на околната среда, влажността, количеството кислород и др. Разлагането на трупа започва на 2-6 час от настъпване на смъртта, а гнилостните процеси започват на 1-я ден след смъртта. Според различни международни научни проучвания и публикувани при висока външна температура за около 1 час температурата вътре в затворените части на автомобила, в зависимост от това дали е на слънце или на сянка, се покачва между 7-15 градуса. Така например, при температура на околната среда 30 градуса, температурата в товарния отсек на автомобил е вероятно да се покачи от 37-45 градуса, а при такава температура трупното разлагане се ускорява и след 1-2 часа, в зависимост и от началното състояние на тялото на починалия, последствията за външния му вид са непоправими. Във връзка с гореизложеното, предвид, естествено протичащите процеси на трупно разлагане и условията, при които то се ускорява, и с цел при пренасянето на тленните останки да се осигурят условия за максимално съхранение на същите в приличен вид до полагането им в гробните места се възприе подхода за предприемане на допълнителни мерки при транспортиране само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа.
	4. Предложения	4. Приема се	4. Ще бъде проведено проучване на международния и

	Въз основа на съществуващия опит и практика на своите членове, Сдружението на обредните домове в Република България прави най-общо предложения за изменение и допълнение на Наредба № 2/2011 г. Известен е проблемът с разширяването на гробищата, липсата на терени или на подходящи терени, както и терени за откриването на нови гробища, изискуемите се от закона отчуждителни процедури, финансови инвестиции и т.н. Една от алтернативите на разширяването на гробищата или пък създаване на нови такива, е извършването на кремации и поставянето на праха на покойника в урнови гробове или урнови ниши (чл.9, ал.1, т.2 и т.3 от Наредба № 2/2011 г.). Тази алтернатива се практикува към момента, като наред с крематориума в София, от пролетта на 2019 Г. Е открит и действа крематориум в Пловдив и в най – скоро време се очаква да заработи този във Варна. Наред с кремацията, обаче чл.9, ал.1, т.4 и т.5 от Наредба № 2/2011 г. Предвижда т.н.надземни стени (ниши) за поставяне на ковчези и подземни и надземни гробници. Тази алтернатива на погребването в гробно място, респ. Разширяването все повече и повече на терена на гробищата, обаче не се прилага в достатъчна степен. Основна причина за горното е продължителният санитарен срок на трупоразлагане (20 години), който срок може да бъде значително съкратен чрез използване на стимуланти или така наречените “биоензими”. Понастоящем използването на биоензими не е уредено в Наредба № 2/2011 г., което възпрепятства строителството на надземни ниши и подземни и надземни гробници, тъй като прави подобно строителство първо скъпо, второ неефективно, поради продължителния естествен период на трупоразлагане на човешките останки. С оглед горното, считаме, че е необходима изричната	по принцип.	европейския опит при използването на биоензими.
--	---	-------------	---

		регламентация на възможността и условията за прилагане на биоензими при извършване на погребения. Биоензимите сами по себе си биха могли да се използват и при погребване в гробно място, като биха съкратили 8 годишния санитарен период на кристализация. За отбелязване е обстоятелството, че възможността да се поставят бионезими беше предвидена в проекта на Наредба № 2/2011 г. Към момента на нейното приемане през 2011 г., но тази възможност не присъстваше в окончателно приетия текст на Наредбата, без да ни е известна причината за това. Настоящото Становище има за цел да насочи вниманието на ангажираните с изменението и допълнението на Наредба № 2/2011 г. Държавни органи и организации. Същото е фокусирано върху основните проблеми на обсъжданите промени, по начина по който тези проблеми са били обсъдени и от Управителния съвет на Сдружение на обредните домове в Република България. Неразделна част от Становището са писмените становища от членовете на Сдружението от градове Пловдив, Добрич, Кърджали, Ловеч, Разлог, Велико Търново. Сдружение на обредните домове в Република България изразява своята готовност за бъдещо съдействие при обсъждане на Проекта за изменение и допълнение на Наредба № 2/2011 г. На Министерството на здравеопазването.		
6.	Коста Попов-директор на ОП „Траурна дейност“-Община Пловдив-(приложение към писмо вх.	1. В чл. 4 се създава нова ал. 3 със следното съдържание: <i>„Собствениците на гробищните паркове (гробищата) или оправомощените от тях лица са отговорни за управлението и поддържането на гробищните паркове и изпълнението на изискванията на тази наредба“</i> С този текст се вмениява отговорност за	1. Приема се по принцип.	1. Предложените изменения в чл. 4 целят единствено да създадат яснота относно лицето отговорно за изпълнение на изискванията на наредбата, като се отчита обстоятелството, че собствеността на гробищните паркове може да бъде общинска, държавна и частна. Това е особено важно и за целите на осъществявания държавен здравен контрол. Задължение на собственика е да изпълнява изискванията на наредбата, а негово право е да

№ 63-00-166/10.07.2019 г.)	определени действия или бездействия на "собствениците" или "оправомощените от тях лица". Считаме, че когато за определени действия/бездействия се вменява отговорност, трябва да е ясно и конкретно записано кой носи тази отговорност. Алтернативната формулировка би създала неяснота и объркване при прилагане на този текст в бъдеще. Считаме, че следва да се разграничат и действията "по управление" от тези по "поддържането". Логично е за управлението на гробищните паркове да носи отговорност конкретно лице, натоварено именно с управлението (т. нар. "оправомощено лице"), докато поддържането на гробищния парк на първо място зависи от финансовите средства, които собственикът ще предназначи за тази цел. 2. В чл.8 се създава нова ал. 7 със следното съдържание: <i>„Собствениците на гробищните паркове осигуряват почистване на изоставените гробни места, алеите и пространствата между гробовете, с цел осигуряване на безпрепятствен достъп до местата по чл. 9"</i> Считаме, че този текст не е прецизен поради няколко причини: на първо място не става ясно кои гробни места ще се считат за "изоставени" (а именно това е критерият, записан в ал.7, по който да се определи кой носи отговорността за почистването им). Много гробни места изглеждат така, сякаш са изоставени, но въпреки това за тях има вписани права на гробоползване на конкретни лица, които лица в определен момент реализират правото си на гробоползване като извършват последващи погребения. Считаме, че именно тези лица - притежатели на	2. Приема се по принцип.	оправомощи лицата, които да го подпомагат (да управляват) при осъществяване на дейностите на територията на гробищния парк (гробището). Въпросите, свързани с вътрешни (трудоуправни) отношения, и начина, по който собственика на гробищния парк ще организира управлението и осъществяването на необходимите дейности на територията му, като възлагането и разпределянето на задачите не са предмет на проекта на наредба. Принципно сме съгласни, че следва да има разграничаване и детайлизиране на дейностите, но право на собственика е да реши по какъв начин да регулира това: чрез наредба, вътрешни правила, длъжностни характеристики, договори, заповеди и др. 2. Разпоредбата на ал. 7 е прецизирана, като е регламентирано задължение за собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица да организират и осигуряват поддържането и почистването на гробищните паркове, включително и осъществяване на дейности по дератизация и дезинсекция. Създаването на организация за почистване и поддържане на гробищните паркове е от важно значение за опазване на общественото здраве. Пребиваването на открито в гробищните паркове води до нарастване възможностите за контакт с кръвосмучещи членестоноги - вектори /кърлежи, комари и флехотомии/, което увеличава риска от предаване на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората. В инфекциозната патология при хората векторно-предаваните трансмисивни инфекции заемат определен дял, който през последното десетилетие значително нарасна. Непочистените, неподдържани и необработени гробищни паркове крият риск от образуването на резервоари или източници на зараза и на членестоноги
----------------------------	--	--------------------------	--

	правата на гробоползване трябва да имат задължението да почистват и поддържат конкретните гробни места. Собственикът на гробищния парк следва да бъде длъжен да почиства и поддържа алеите (главни и второстепенни) и другите общи пространства между отделните гробове, но не и самите гробове. По отношение на притежателите на правата на гробоползване върху неподдържани и непочистени гробни места би следвало да се предвиди механизъм за санкционирането им, вкл. и отнемане на правата на гробоползване (срочни или за вечни времена). Едва след отнемането собственикът на гробищния парк следва да е длъжен на почисти съответното гробно място. Текстът на ал.7 създава възможности за злоупотреба от страна на недобросъвестни граждани - притежатели на права на гробоползване, които не полагат грижи за гробните места. На практика е необходимо само няколко месеца едно гробно място да се остави без редовни грижи и то ще придобие вид на "изоставено". Тогава ще следва собственикът на гробищния парк да го почисти, тъй като ал. 7 му вменява това задължение. Никъде обаче не е предвидено притежателят на правото на гробоползване да понесе санкция за недобросъвестното си поведение. Ако текстът на ал. 7 остане в този си вид, това означава, че общините, които са собственици на по-голямата част от траурните паркове в страната, ще следва да предвиждат ежегодно значителен финансов ресурс за почистване и поддържане на "изоставени" гробни места. Ето защо считаме, че текстът на ал.7 следва да бъде променен, като отпадне задължението на собствениците на гробищните паркове да почистват изоставени гробни места. Предлагаме текстът на ал.7	преносители (вектори) в съществуващи вече природни огнища, а от там разпространение на различни заболявания сред населението. Неподрязаната висока растителност, обраслите гробове и алеи (главни и второстепенни) крият висок риск от повишаване популацията на кърлежи, комари и други насекоми и са добро местообитание за плъхове, гризчи, змии и др. Контактния дерматит, Марсилската треска (Средиземноморска петниста треска), Лаймската борелиоза (Лаймска болест), Ку-треската, Кримската-Конго хеморагична треска (ККХТ), Хеморагичната треска с бъбречен синдром (ХТБС), Западно-Нилската треска и др са едни от малкото заболявания, които се предават след ухапване от насекоми. Гризачите също пренасят над 35 опасни заразни болести. Сред тях са т.нар. хантавирусни инфекции, рикетсиозите (остри инфекциозни заболявания, предизвикани от бактерии), а кърлежите по тях е възможно допълнително да причинят лаймска болест (борелиоза) или хеморагична треска. Провеждането на своевременни целенасочени дезинсекционни и деакаризациялни обработки ще допринесе за намаляване числеността на векторите и намаляване възможността за предаване на този вид инфекции. Също така от голямо значение е периодичното окосяване на тревните площи в гробищните паркове, почистване на участъци със стара листна маса, клони и дървета, ограничаване достъпа до гробищните паркове на безстопанствени кучета. Навременно планираните превантивните мерки преди настъпване на активния сезон за развитие и разпространение на кръвосмучещите членестоноги ще допринесе за опазване на общественото здраве. Начинът, по който ще се организира осъществяването на посочените дейности е в правомощията на собствениците на гробищните паркове, съответно оправомощените от тях
--	--	---

		да се предложи за приемане в следната редакция: „Собствениците на гробищните паркове осигуряват почистване на алеите и пространствата между гробовете, с цел осигуряване на безпрепятствен достъп до местата по чл.9" 3. В чл. 21 се създават нови ал. 3 и 4 със следното съдържание: „(3) Транспортните средства по ал.1 се оборудват със средства за отчитане на температурата в товарния сектор. " „(4) Пренасянето на покойници по чл.23, ал.1 и чл. 24, ал.1 се осъществява с транспортни средства по ал.1, оборудвани със специализирани охладителни системи. " Считаме, че следва да се предвиди срок, в който притежателите на транспортни средства за пренасяне на покойници, да приведат съответните транспортни средства в съответствие с изискванията на наредбата.		лица и не е предмет на настоящия проект на наредба. 3. Преходен срок за привеждане в съответствие на вписаните в регистъра по чл. 36, ал. 3 от Закона за здравето транспортни средства за превоз на тленни останки е посочен в преходните и заключителни разпоредби на проекта.
7.	Моника Атанасова- директор на ОП „Обредни дейности към Община Кърджали“ - (приложение към писмо вх. № 63-00- 166/10.07.2019 г.)	На този етап, от изброените нововъведения, мен ме касаят членовете, фиксиращи управлението на гробищните паркове и по точно изискването на новият чл. 4, а именно, че собствениците на гробищата следва да поддържат база данни за покойниците, което не навсякъде е възможно, а считам и че не е необходимо. Както всички знаем, в повечето общини по ЗОС са формирани звена на бюджетна издръжка, каквото сме и ние, където се поддържа, обновява и допълва базата данни на гробищата. Управлението на гробищните паркове ни е предоставено по решение на ОбС-Кърджали, на основание разпоредбите на ЗОС. Нито на Кмета, нито на ОбС Кърджали тази база данни от покойници им върши работа реално, тъй	Приема се.	Разпоредбата на чл. 4, ал. 4 е допълнена.

		като с нея работим ние, звената, отговорни за погребенията, стопанисването и управлението на гробищата. Така че въпросната база данни с погребения, гробни места, полета, редове, откупки, близки и грижовници на гробовете... и всичко свързано с погребенията и гробищата ни е необходима само и единствено на нас. Затова предлагам в чл. 4 да се добави, както и в останалите членове по-горе в Наредбата „или оправомощените от тях лица“ и текста на чл.4 да придобие следната редакция. (4) Собствениците на гробищните паркове (гробищата) или оправомощените от тях лица да поддържат база данни за редовете и парцелите, броя на гробните места и дата на извършените погребения във всяко едно от тях." Надявам се чрез така предложените промени в Наредба 2 да се изчистят основните проблеми в тази област и да се въведе нужния ни ясен и точен регламент.		
8.	Райна Рачева-директор на ОП „Обреден дом“ – Община Разлог- (приложение към писмо вх. № 63-00-166/10.07.2019 г.)	Изразява се несъгласие във връзка със създаването на ал. 7 към чл. 8 от Наредбата. Мотивите ми са следните: - освен ПРАВО на гробоползване, гражданите имат ЗАДЪЛЖЕНИЕ и по почистване и поддържане на гробното място на своите близки и роднини. Ако немогат да упражнят задължението си, ще платят услуга по почистване и поддържане и така цялото гробище ще има приличен вид. При влизането в сила на ал.7 от чл.8,то много хора биха се отказали от ЗАДЪЛЖЕНИЕТО си и Обредните домове т.е. ОБЩИНИТЕ бихме се превърнали в чистачи на гробищните паркове,което ще изисква повече работна ръка, съответно и повече средства.	Приема се.	Разпоредбата на ал. 7 е прецизирана, като е регламентирано задължение за собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица да организират и осигуряват поддържането и почистването на гробищните паркове, включително и осъществяване на дейности по дератизация и дезинсекция. Създаването на организация за почистване и поддържане на гробищните паркове е от важно значение за опазване на общественото здраве. Пребиваването на открито в гробищните паркове води до нарастване възможностите за контакт с кръвосмучещи членестоноги - вектори /кърлежи, комари и флeboтоми/, което увеличава риска от предаване на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората. В инфекциозната патология при хората векторно-предаваните трансмисивни инфекции заемат определен дял, който през последното десетилетие значително нарасна Непочистените, неподдържани и необработени

				гrobiщни паркове крият риск от образуването на резервоари или източници на зараза и на членестоноги преносители (вектори) в съществуващи вече природни огнища, а от там разпространение на различни заболявания сред населението. Неподрязаната висока растителност, обраслите гробове и алеи (главни и второстепенни) крият висок риск от повишаване популацията на кърлежи, комари и други насекоми и са добро местообитание за плъхове, гризчи, змии и др. Контактния дерматит, Марсилската треска (Средиземноморска петниста треска), Лаймската борелиоза (Лаймска болест), Ку-треската, Кримската-Конго хеморагична треска (ККХТ), Хеморагичната треска с бъбречен синдром (ХТБС), Западно-Нилската треска и др са едни от малкото заболявания, които се предават след ухапване от насекоми. Гризачите също пренасят над 35 опасни заразни болести. Сред тях са т.нар. хантавирусни инфекции, рикетсиозите (остри инфекциозни заболявания, предизвикани от бактерии), а кърлежите по тях е възможно допълнително да причинят лаймска болест (борелиоза) или хеморагична треска. Провеждането на своевременни целенасочени дезинсекционни и деакаризационни обработки ще допринесе за намаляване числеността на векторите и намаляване възможността за предаване на този вид инфекции. Също така от голямо значение е периодичното окосяване на тревните площи в гробищните паркове, почистване на участъци със стара листна маса, клони и дървета, ограничаване достъпа до гробищните паркове на безстопанствени кучета. Навременно планираните превантивните мерки преди настъпване на активния сезон за развитие и разпространение на кръвосмучещите членестоноги ще допринесе за опазване на общественото здраве. Начинът, по който ще се организира осъществяването на
--	--	--	--	---

				посочените дейности е в правомощията на собствениците на гробищните паркове, съответно оправощените от тях лица и не е предмет на настоящия проект.
9.	Таня Тинчева-директор дейност „Обреди“-Ловеч-(приложение към писмо вх. № 63-00-166/10.07.2019 г.)	Единственото което трябва да се промени в Наредбата са допуснатите преди неточности и грешки. Няма нищо смислено в редакцията на предложените текстове. Редакцията на чл. 4, ал.4 - за кварталните и селските гробища е неприложимо- в повечето от тях няма изградена алейна мрежа, а гробовете са шахматно разположени. След като има в наредбата заложен санитарен срок, защо е нужна база данни за парцелите и редовете на гробните места с дата на погребения във всяко едно от тях. В чл. 5, ал.1 - не намирам никаква промяна Чл.5 ал. 3 -не съществена промяна и без нея текста е ясен Чл.6 - никакъв смисъл - така или иначе и сега правят хидрогеоложки проучвания. чл.7 - изискванията за тоалетни и места за паркиране ???? - пълни глупости, да се спомене, че за по големите гробищни паркове трябва да има и тоалетни и места за паркирани, а да не ни препарщат в други наредби да търсим за какво става на въпрос малки населени места и много малки населени места ???? Чл. 8 ??? В много населени места в България, водата е негодна за консумиране, много интересно от къде ще дойде годната за консумиране вода в гробищата на тези населени места. Основното в новата ал.7 на чл.8, е че МЗ се опитва да задължи Общините да почистват изцяло гробищните паркове. Какво означава изоставено гробно място според	Изложението не съдържа конкретни предложения.	.

		МЗ? Финансирането на това почистване от здравните осигуровки на близките ли ще се покрива „ много дисциплиниращ ще е този текст", ако се приеме! - Никой няма да си чисти гробното място нито ще откупува права на гробоползване. Моята редакция на предложения текст е : Общините /собствениците / са длъжни да подсигурят гробно място и да погребат покойника. а после да го поддържат и почистват безвъзмездно. Все пак близките, ако случайно решат да посетят гробното място на починалия си роднина. да не оцапат костюмите си. /безпрепятствен достъп до гробното място - що е това ??? С какво общината / собственика / е ограничил достъпа ???/ Чл. 10, чл.12 чл.20, ал.6 гробищния парк или гробището е по точно написано от заменянето на „или“ с „и“ Новата алинея 3 в Чл.19 - е логична промяна в проекта за изменение. въпреки че няма кой да контролира дали това е така. /общинските структури нямат такива лица по щат, а в частните агенции денонощно работи само собственика им и като магьосник прави по 4-5 погребения на ден./ В патологиите в задължението на санитаря не се включвали дейности по подготовка на трупа. Чл. 21. ал. 3 и 4 - Цели. най вероятно обновяването на общинския автопарк. - Кое не е лошо ако се случи. Но в по малките населени места - не ми е ясно как ще стане. Ал.3 - лесно - и термометър от 1 лв. ще свърши работа. но по ал.4 - охладителна система !!! - и до колко градуса ще трябва да охлажда??? - в чл. 23. ал.3 - температурата във вътрешността на контейнера не трябва да превишава 8 градуса. но това е при транспортиране на покойника на дълги разстояния когато е в плик , ламиниран дървен		
--	--	---	--	--

		ковчег в контейнер - глупост до глупост и в предишните текстове и сега. Чл.22, чл.23 , чл. 24 -Търпят промяна но от друго естество. И сега и след предложената редакция ще са си неприложими. 1-во откъде Общинските структури издаващи актове за смърт, ще знаят от какво е починало лицето. Алтернативата близките да са в чувал кара хората да крият от какво са починали близките им. 2-ро Общия израз „от едно населено място до друго“. Това може да е 1000 км, а може и да е 5 км. Условиата за превоз са едни и същи. Никой не пъха починалите в полиетиленов чувал в плътно затворен дървен ковчег, облицован с ламарина Няма начин да се оправят тези неуредици. по важно е две думи да „ разрешен за употреба“ - да се заменят с две изречения „предоставяни на пазара по реда на Регламент ЕС № 528/2012 и т.н ... , щото в тях е упоменат Европейския съюз за по голям респект. Чл.24, ал. 7 и чл. 27- единствените резонни промени. /Не че и сега може да се транспортира покойник извън страната без да е минал през митница/ Чрез чл. 24а се предава по голяма тежест на инспекторите от РЗИ - в което няма никакъв смисъл - може би тези промени са и тяхна инициатива. Ч;т.26, ал. 3 - вместо две думи - две изречения.		
10.	Методи Петров – управител на „Обредни дейности“ ЕООД -гр. Велико Търново- (приложение	1. По предложената промяна в чл.8 нова ал.7: - Необходимо е да има точни и ясни критерии относно термина „изоставени гробни места“, както и такива за "поддържани гробни места" - С придобиване правото на гробоползване, ползвателите се задължават да поддържат гробното място във вид отговарящ на изискванията за това. - При установяване на неподдържане на гробното	1. Приема се.	1. Разпоредбата на ал. 7 е прецизирана, като е регламентирано задължение за собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица да организират и осигуряват поддържането и почистването на гробищните паркове, включително и осъществяване на дейности по дератизация и дезинсекция. Създаването на организация за почистване и поддържане на гробищните паркове е от важно значение за опазване на общественото

	към писмо ВХ. № 63-00- 166/10.07.2019 г.)	място в срок от 12 месеца от датата на констатацията, гробната място се отнема и остава на разположение на собственика за последващи погребения. Установяването се извършва от комисия назначена от собственика на гробищния парк и се оформя с протокол. Отговорникът / грижовникът на въпросното гробно място се уведомява за констатацията на комисията по надлежния ред предвиден в закона. За периода от отнемане правото на ползване на гробното място до предоставянето му за ново ползване, собственика се грижи за него.	здраве. Пребиваването на открито в гробищните паркове води до нарастване възможностите за контакт с кръвосмучещи членестоноги - вектори /кърлежи, комари и флeboтоми/, което увеличава риска от предаване на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората. В инфекциозната патология при хората векторно-предаваните трансмисивни инфекции заемат определен дял, който през последното десетилетие значително нарасна. Непочистените, неподдържани и необработени гробищни паркове крият риск от образуването на резервоари или източници на зараза и на членестоноги преносители (вектори) в съществуващи вече природни огнища, а от там разпространение на различни заболявания сред населението. Неподрязаната висока растителност, обраслите гробове и алеи (главни и второстепенни) крият висок риск от повишаване популацията на кърлежи, комари и други насекоми и са добро местообитание за плъхове, гризчи, змии и др. Контактния дерматит, Марсилската треска (Средиземноморска петниста треска), Лаймската борелиоза (Лаймска болест), Ку-треската, Кримската-Конго хеморагична треска (ККХТ), Хеморагичната треска с бъбречен синдром (ХТБС), Западно-Нилската треска и др са едни от малкото заболявания, които се предават след ухапване от насекоми. Гризачите също пренасят над 35 опасни заразни болести. Сред тях са т.нар. хантавирусни инфекции, рикетсиозите (остри инфекциозни заболявания, предизвикани от бактерии), а кърлежите по тях е възможно допълнително да причинят лаймска болест (борелиоза) или хеморагична треска. Провеждането на своевременни целенасочени дезинсекционни и деакаризационни обработки ще допринесе за намаляване числеността на векторите и намаляване възможността за предаване на този вид инфекции. Също така от голямо значение е периодичното окосяване
--	--	---	--

		2. Чл.21, ал.4 - Необходима е конкретизация на термина "специализирани охладителни системи", както и параметрите към тях; Климатичните инсталации в автомобилите са пригодени за минимална температура 16 С което означава, че по ниска от тази температура трябва да бъде постигната с хладилна инсталация в товарното помещение на специализирания автомобил /катафалка/. Над 90% от регистрираните в момента специализирани транспортни средства по Наредба № 2 не отговарят на тези изисквания и не могат да бъдат пригодени. Това ще доведе до изключителни финансови трудности на всички оператори на траурна дейност във връзка със закупуването на нови автомобили, отговарящи на изискванията на предложената промяна.	2. Приема се. на тревните площи в гробищните паркове, почистване на участъци със стара листна маса, клони и дървета, ограничаване достъпа до гробищните паркове на безстопанствени кучета. Навременно планираните превантивните мерки преди настъпване на активния сезон за развитие и разпространение на кръвосмучещите членестоноги ще допринесе за опазване на общественото здраве. Начинът, по който ще се организира осъществяването на посочените дейности е в правомощията на собствениците на гробищните паркове, съответно оправомощените от тях лица и не е предмет на настоящия проект. 2. Текстът на чл. 21 е прецизиран, като се въвежда изискването транспортните средства да се оборудват със средства за отчитане на температурата в товарния сектор, като само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа, транспортните средства трябва да осигуряват поддържане на температура в товарния сектор от 0 до 5°C. Изискването се обосновава от естествените процеси по разлагане на тялото, които настъпват непосредствено след смъртта. Това се дължи на съдържащите се в телата микроорганизми. Останали без кислород клетките на човека умират за минути, ставайки по този начин храна за бактериите. В резултат на тези процеси се задействат гнилостни процеси в тялото. Скоростта на разлагане на тялото зависи от множество фактори едни от най-съществените са температурата на околната среда, влажността, количеството кислород и др. Разлагането на трупа започва на 2-6 час от настъпване на смъртта, а гнилостните процеси започват на 1-я ден след смъртта. Според различни международни научни проучвания и публикувани при висока външна температура за около 1 час температурата вътре в затворените части на автомобила, в зависимост от това дали е на слънце или на сянка, се покачва между 7-15 градуса. Така напр. при
--	--	--	--

		3. С цел подпомагане на общините и обредните домове при извършването на погребения, както и гражданите-близки на покойниците считам за уместно осъществяване на съответните нормативни промени, в това число и като допълнение на текстовете на Наредба № 2 във връзка със създаването на единни нормативни изисквания относно: ✓ надземни стени и подземни и надземни гробници В Наредба № 2/2011 г., издадена от Министерството на здравеопазването, за здравните изисквания към гробищните паркове (гrobiща) и погребването и пренасянето на покойници са предвидени възможности за извършване на погребване на покойници в надземни стени (ниши) за поставяне на ковчези, както и в подземни и надземни гробници - чл.9, ал.4 и ал.5 от наредбата. Във връзка с практическото приложение на възможностите за извършване на погребение в надземни стени и в подземни и надземни гробници	3. Приема се по принцип.	температура на околната среда 30 градуса, температурата в товарния отсек на автомобил е вероятно да се покачи от 37-45 градуса, а при такава температура трупното разлагане се ускорява и след 1-2 часа, в зависимост и от началното състояние на тялото на починалия, последствията за външния му вид са непоправими. Във връзка с гореизложеното, предвид, естествено протичащите процеси на трупно разлагане и условията, при които то се ускорява, и с цел при пренасянето на тленните останки да се осигурят условия за максимално съхранение на същите в приличен вид до полагането им в гробните места се възприе подхода за предприемане на допълнителни мерки при транспортиране само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа. 3. Считаме, че изискванията към изграждането (строителството) на надземна стена (ниша) за поставяне на ковчези и гробница следва да са от комплексен характер и да включват както здравни, така и екологични и строително-архитектурни изисквания и същите не могат да бъдат предмет на тази наредба. По отношение на използването на биоензими ще бъде проведено проучване на международния и европейския опит.
--	--	---	---------------------------------	---

		бих искал да спра вниманието на следното: -Извършването на погребения в надземни стени и в подземни и надземни гробници е вариант пред общините да се спре непрекъснатото разширяване на гробищните паркове, оптимизиране на инвестициите (няма да се налага отчуждаване на недвижими имоти, изграждане на алеи и комуникации), да се улесни дейността по поддръжка, експлоатация и охрана. -В Наредба № 2 съществува непълнота относно изискванията към надземните стени и гробниците - най вече за техните размери и то с оглед функциите, които тези съоръжения ще изпълняват. Към настоящия момент по отношение на тези съоръжения няма единни нормативни изисквания, така както това е сторено във връзка с изкопаването на гробните места. Респективно - видът и функционалните параметри на надземните ниши и гробниците зависят единствено от преценката на съответния строителен проектант - аргумент от текста на чл.16 от Наредба № 2 . ✓ използването на биоензими Необходимостта от използването на биоензими е продиктувана от следните факти: 1. При сега съществуващата нормативна база, санитарният минимум за последващо погребване в същото гробно място е 8 години. С използване на биоензими този срок ще се съкрати, което ще облекчи гражданите финансово от гледна точка на това, че е необходимо всяко гробно място да бъде трайно оформено с бетонова рамка и поставянето на постоянен надгробен знак /паметна плоча/. Близките на покойника ще бъдат улеснени при помен и годишнини, както и при поддръжката на мястото. 2. Съкращаването на 8 годишният санитарен срок за повторно погребване в гробно място би довело до облекчаване и на общините от гледна		
--	--	---	--	--

		точка на закупуване на нови терени за разширение на съществуващите гробищни паркове, както и изграждане на инфраструктура в тях 3. Съкращаване на 20 годишния срок по чл.25, ал.5 от Наредба № 2 във връзка с използване на надземните стени и гробниците. Към момента, в Наредба № 2 не се съдържа уредба, която регламентира възможността да се използват биоензими. Министерството на здравеопазването трябва да регламентира производството, търговията и използването на биоензимите. Също така, следва по нормативен път да бъде установено с колко ще се съкрати 8 и 20 годишния срок при прилагането на биоензимите. С предоставянето на възможност за използване на биоензими ще се улеснят в определена степен както собствениците на гробищните паркове, така и гражданите. Между другото трябва да се отбележи, че в проекта за наредба на МЗ, който в последствие стана Наредба № 2 беше заложено тяхното използване. Извадка от въпросния проект прилагам: Проект 16.08.2010 г. МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО НАРЕДБА № от 2010 г. за здравните изисквания за изграждане и поддържане на гробищни паркове (гробища) и погребване и пренасяне на покойници <i>Чл. 24. (1) Изравнянето на трупове или останките им за използване на същия гроб, който е предвиден за две погребвания едно над друго се разрешава най-малко след 8 години от последното погребване и се извършва през деня.</i> <i>(3) Намаляване на срока по ал. 1 за последващо погребване в определено гробно място се</i>		
--	--	---	--	--

		<i>разрешава най-малко след 2 години от последното погребване в случай, че са използвани методи, ускоряващи процесите на деминерализация на биологични материали, съобразено със сроковете, посочени в документацията на използвания продукт.</i> <i>(4) Изваждане на тленни останки за последващо използване на надземна ниша за поставяне на ковчег, стоманобетонна или полимерна камера и подземна или надземна гробница се извършва през деня и се разрешава най- малко след изтичане на 20 години от последното погребване. В случай че при последното погребване са използвани продукти (бионзими), ускоряващи процесите на деминерализация, срокът е най-малко 2 години.</i> Извършването на погребения в надземни стени и в подземни и надземни гробници изисква и промени в Закона за местните данъци и такси, както и в съответните общински наредби, като следва да се съобразят 20 годишният срок на използване на съоръженията и възможността този срок да бъде съкратен поради използването на биоензими.		
11.	Йордан Йорданов- кмет на Община град Добрич (приложение към вх. № 63-00-166/10.07.2019 г.)	1. В измененията на & 2, в чл. 4, новата ал. 3 е предвидено, че собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица са отговорни за управлението и поддържането на гробищните паркове и изпълнението на изискванията на тази наредба. Предлагаме ал.3 да се измени по следния начин: „Собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица са отговорни за управлението, поддържането, обновяването и разширяването на гробищните паркове (гробнища), сградите и съоръженията за общо ползване, общо и подчертаващо устройствената структура на парка: озеленяване, благоустрояване, изграждане на главна и второстепенна алейна мрежа и мрежата на техническата инфраструктура, осигуряването на	1. Приема се по принцип.	1. Предложените текстове, които по характер са здравни изисквания, са заложи в текста на други членове на наредбата. Останалите предложени изисквания, като опазване на общественя ред, осветление, охрана не са предмет на тази наредба, но биха могли да бъдат част от съответните общински наредби, регламентиращи тази дейност.

		обществения ред, охраната, осветлението, водоснабдяването и почистването на гробищния парк (гробище) се извършва за сметка на собственика“. По този начин ал. 3 ще бъде по - пълна, точна и всеобхватна. Реално общините и сега осъществяват горепосочените дейности. 2. В измененията на & 3, в чл. 5 ал. 3 думите „след преустановяване на погребенията“ да се заличат. След думата „урнополагане“, да се допълни със следния текст „или за последващи погребения в съществуващите гробни места“. Изменението ще допринесе за постигане на по-голямо удобство при посещенията и поддръжката на гробните места от наследниците на погребаните в тях, както и до икономия на разходи за придобиване на нови терени, които са необходими за нови погребения; 3. В измененията на & 4, чл.6, новосъздадената ал.3 изисква хидрогеоложко проучване на нивото на подпочвените води в новопридобитите терени за разширение на съществуващи или новосъздадените гробища. Подобно изискване ще генерира нов ангажимент на общините, като за спазването му ще е нужен сериозен времеви, човешки и финансов ресурс. 4. В & 6, чл. 8, новосъздадената ал. 7, изразяваме пълно несъгласие с новият текст. Мотивите ни за това са свързани с обективната невъзможност на общинските структури, управляващи гробищните паркове да извършват почистване на изоставените гробни места и между гробните пространства. Според нас, ангажиментът по поддръжката на всяко гробно място, трябва да бъде на наследниците на починалото лице. Общинските структури могат да извършват почистването и поддръжането на пътищата, алеите, зелените площи	2. Не се приема. 3. Не се приема. 4. Приема се частично.	2. Разпоредбата се отнася за случаите, в които с решение на общинския съвет е преустановена дейността по загробването на тленни останки и същия се определя, като мемориален парк въз основа на действащ нов подробен устройствен план. В него може да се осъществява урнополагане, но не и последващи погребения в съществуващите гробни места. 3. И към настоящия момент действащите разпоредби изискват определяне на нивото на подпочвените води за терена на гробищния парк. Такова определяне се извършва чрез хидрогеоложко проучване. Целта на новата алинея е да посочи начина, чрез който ще се изпълнят изискванията на сега действащата наредба. 4. Разпоредбата на ал. 7 е прецизирана, като е регламентирано задължение за собствениците на гробищните паркове или оправомощените от тях лица да организират и осигуряват поддръжането и почистването на гробищните паркове, включително и осъществяване на дейности по дератизация и дезинсекция. Създаването на организация за почистване и поддръжане на гробищните паркове е от важно значение за опазване на общественото здраве. Пребиваването на открито в гробищните паркове води до нарастване възможностите за контакт с кръвосмучещи членестоноги - вектори /кърлежи, комари
--	--	--	---	--

		на територията на гробищните паркове и на гробните места, в които са погребани самотни и безпризорни лица, които нямат наследници и близки, които да полагат грижи за тях. Ако се приеме текста както се предлага е необходимо да се осигурят допълнителни финансови средства на общините, за да могат те да наемат допълнително работна ръка за изпълнение на новите задължения в наредбата.		и флeboтоми/, което увеличава риска от предаване на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората. В инфекциозната патология при хората векторно-предаваните трансмисивни инфекции заемат определен дял, който през последното десетилетие значително нарасна. Непочистените, неподдържани и необработени гробищни паркове крият риск от образуването на резервоари или източници на зараза и на членестоноги преносители (вектори) в съществуващи вече природни огнища, а от там разпространение на различни заболявания сред населението. Неподрязаната висока растителност, обраслите гробове и алеи (главни и второстепенни) крият висок риск от повишаване популацията на кърлежи, комари и други насекоми и са добро местообитание за плъхове, гризчи, змии и др. Контактния дерматит, Марсилската треска (Средиземноморска петниста треска), Лаймската борелиоза (Лаймска болест), Ку-треската, Кримската-Конго хеморагична треска (ККХТ), Хеморагичната треска с бъбречен синдром (ХТБС), Западно-Нилската треска и др са едни от малкото заболявания, които се предават след ухапване от насекоми. Гризачите също пренасят над 35 опасни заразни болести. Сред тях са т.нар. хантавирусни инфекции, рикетсиозите (остри инфекциозни заболявания, предизвикани от бактерии), а кърлежите по тях е възможно допълнително да причинят лаймска болест (борелиоза) или хеморагична треска. Провеждането на своевременни целенасочени дезинсекционни и деакаризациялни обработки ще допринесе за намаляване числеността на векторите и намаляване възможността за предаване на този вид инфекции. Също така от голямо значение е периодичното окосяване на тревните площи в гробищните паркове, почистване на участъци със стара листна маса, клони и дървета, ограничаване достъпа до гробищните паркове на
--	--	--	--	---

		5. С цел за запазване здравето и недопускане на разпространението на заразни заболявания, предлагаме чрез текст в Наредбата да се създаде механизъм за надлежно задължително уведомяване от страна на РЗИ на съответната община за настъпила смърт на лица, които са починали от болестите, които са посочени в чл. 22 ал. 1, с цел прилагане на процедурите описани в чл. 22, както и при изпълнението на чл. 23, чл. 24 и чл. 25 от наредбата. 6. В & 17, в новият чл.24а, ал.1 е предвидено освен заявление, което се подава до Директора на РЗИ, лицата да представят документи по т.1 - т.5. Създадената процедура /уредба/ е в противоречие с чл.5, ал.2 от Закона за ограничаване на административното регулиране и контрол върху стопанската дейност. Административният орган не може да изисква от гражданите предоставяне на информация или документи, които са налични при него или при друг орган, а ги осигурява служебно за нуждите на съответното производство. По останалите изменения и допълнения в наредбата Община град Добрич изразява съгласие.	5. Не се приема. 6. Не се приема.	безстопанствени кучета. Навременно планираните превантивните мерки преди настъпване на активния сезон за развитие и разпространение на кръвосмучещите членестоноги ще допринесе за опазване на общественото здраве. Начинът, по който ще се организира осъществяването на посочените дейности е в правомощията на собствениците на гробищните паркове, съответно оправомощените от тях лица и не е предмет на настоящия проект на наредба. 5. В съобщението за смърт е посочена причината за смъртта и съпътстващите заболявания. Същото постъпва в съответната общинска администрация, въз основа на което се издава смъртен акт, съгласно разпоредбите на Раздел IV от Закона за гражданската регистрация. 6. Процедурата по чл. 24а от проекта на наредба не попада в обхвата на Закона за ограничаване на административното регулиране и контрол върху стопанската дейност. Този закон има за цел и предмет да улесни и насърчи извършването на стопанската дейност, като ограничи до обществено оправдани граници административното регулиране и административния контрол, осъществявани върху нея от държавните органи и от органите на местното самоуправление. В конкретния случай, обществените отношения, които се регулират не са свързани с осъществяване на стопанска дейност. Извън гореизложеното, следва да се отбележи, че не се водят публични регистри за изискваните при пренасяне на покойници извън територията на България документи, а именно: копие на съобщение за смърт; копие от смъртния акт или препис-извлечение от акт за смърт; копие на документ за самоличност на починалото лице;
--	--	--	---	--

				копие на разрешение за кремация - когато е извършена такава; копие на удостоверение, издадено от лекар със специалност „Съдебна медицина“ – когато е извършена аутопсия и/или обработка на тленните останки. Срокът за издаване на разрешение за пренасяне на покойници извън територията на България е до 24 часа от получаване на документите, а служебният обмен би отнел повече време.
12	Атанас Аргиров, председател на УС на Съюза на погребалните фирми в България (вх. № 62-00-40/27.06.2019 г.)	1. Промяната в чл. 4, ал. 1 и ал. 2 е само „имитираща и козметична” и не отговаря на обществените очаквания на потребителите на погребални услуги, за въвеждане на свободна пазарна среда в изкопаването и зариването на гробните места, не е съобразена с множеството констатации и решения през годините на Комисия за защита на конкуренцията и Върховния административен съд, същата противоречи на антимонополното законодателство на Европейския съюз. На нас ни е ясно, че тази промяна обслужва други интереси. Върху тази наглед кратка разпоредба на Наредбата се опира продължаващата вече 21 години (От приемането на Закона за защита на конкуренцията през 1998 г.) злоупотреба с господстващо положение и установяване на монопол от страна на общините, извършвани от техните стопански звена - търговски дружества и общински предприятия. Тъй като 99 % от гробищните паркове в Р България са изградени на общинска земя, то техния пряк разпоредител са съответните общински съвети. Всъщност оказва се, че в този текст е установено недопустимо смесване на контролни и изпълнителски функции в един субект - общината. Общината назначава или избира <u>съответно Директор или управител на стопанското звено, който съответно назначава т. нар. гробари</u>, за да могат да бъдат изкопавани и оформяни гробните места, а същевременно Общината „контролира тяхната	1. Не се приема.	1. Предложените изменения в чл. 4 целят единствено да създадат яснота относно лицето отговорно за изпълнение на изискванията на наредбата, като се отчита обстоятелството, че собствеността на гробищните паркове може да бъде общинска, държавна и частна. Това е особено важно и за целите на осъществявания държавен здравен контрол. Задължение на собственика е да изпълнява изискванията на наредбата, а негово право е да оправомощи лицата, които да го подпомагат (да управляват) при осъществяване на дейностите на територията на гробищния парк (гробището). Разпоредбата не регламентира вътрешни (трудоваправни отношения), нито цели да ограничи по някакъв начин собственика на гробищния парк в това, как ще организира управлението и осъществяването на необходимите дейности на територията на гробищния парк. Тези въпроси не са предмет на проекта на наредба.

	работа“ (на гробарите). Да ви информирам, как Общината, чрез своите „гробари“, контролира себе си (дейността си). Изкопавнето на гроб, като изцяло монополизирана дейност, извършвана само от „общинските гробари“, е в голямата си част ежедневно „на ръба“ на законните изисквания за дълбочина на гробовете (копае се на „око“, само колкото да се изкарат костите на починалите често до 1 м), за отстояния между гробовете (отнемане на пространства от съседни гробове или от гробищната инфраструктура), за минимум 8 години от последното погребение (от 3 до 6 мес. не са проблем гробът да се изкопае, ако клиентите за погребени са отишли в общинската агенция“ и пр. Редно е целият текст на чл.4, ал. 2 да се съгласува с Комисията за защита на конкуренцията, която с органът най-запознат с този текст и какви проблеми създава на конкуренцията в целия погребален бранш в нашата страна. Следва да вземете предвид и следното: Текстът на ал.2 на чл.4 от Наредба №2 на МЗ , съзнателно или не, създава предпоставки за неправилно тълкуване и монопол в монтажът на стоманобетонни и полимерни камери, дейност установена в чл.11 на Наредбата. Тъй като по своя смисъл думите “изкопаването и оформянето на гробните места”, и особено „оформяне“, в контекста на това кой единствено прави това (общинските гробари) означават само „монопол“, нашите конкуренти общински траурни агенции не разрешават други, освен те самите, да изграждат такива стоманобетонни и полимерни камери. Смятаме също, че с така разписания текст на чл.4. ал.2 МЗ излиза извън своите законови правомощия и компетенция, като определя кой изкопава и оформя гробните места в България! Редно е ако има такава		
--	--	--	--

	правило и изискване, то да бъде посочено в закон. Липсата на такъв национален закон за погребалната дейност, не оправдава МЗ да превишава своите правомощия свързани евентуално със здравни изисквания, и да вменява на собствениците на гробища задължения за създаване на трудовоправни отношения с лица гробари, тъй като дейността изкопаване и зариване на гробни места може се отстъпва на други субекти /чрез договори с фирми/. Масова практика е над 80 процента от гробищните паркове в България тази дейност да се изпълнява от погребални агенции, близки на починалите, различни от общинските. Предлагаме и същото време настояваме МЗ да промени чл.4, ал.2 от Наредбата, тъй като тя създава монопол, способства да се злоупотребява с него, деформира пазарната среда, създава нелоялна конкуренция и най-главното ограничава свободния избор на потребителя! <u>Предлагаме следната редакция на чл.4, ал.2 :</u> <u>Ал.2. „Собствениците на гробищните паркове или оправомощени от тях лица контролират изкопаването и зариването на гробните места.“</u> 2. В чл. 20 навсякъде където е използвана думата „прах“ да се замени с “пепел”, при изгаряне остава пепел, така е записано и в БДС EN 15017 „Погребални услуги“. 3. В чл.21 и създаването на новите ал. 3 и 4. Промяната в чл. 21, касаеща създаването на нова ал. 3 и 4, е твърде рестриктивна, несъгласувана с траурния		2. Не се приема. 3. Приема се.	2. Думите „пепел“ и „прах“ са синоними – справка Синонимен речник на българския език. Словосъчетанието „прах на починалия“ е включено в текстовете на действащата наредба и е по-широко използвано на практика в посочения смисъл. Следва да се има в предвид, че посочения стандарт е превод от английски език и при превода е използван един от синонимите. 3. Текстът на чл. 21 е прецизиран, като се въвежда изискването транспортните средства да се оборудват със
--	--	--	--	---

	бранш, прозира непознаване на важни детайли от специализираното превозване на покойници в България от страна на вносителя на промените, прави се опит радикално и силово да се въведат нормативни изисквания, за който предварително се знае, че ще бъдат непосилни за изпълнение от повече от 90 на сто от фирмите в погребалния бранш. не искам да допускам, че МЗ има за цел да редуцира работещите в бранша по чисто административен път, да изкриви конкурентния пазар силово, независимо, че по конституция държавата трябва да пази инвеститорите си, да ги закриля (Чл. 19, ал. 3 Инвестициите и стопанската дейност на български и чуждестранни граждани и юридически лица се закрилят от закона). <i>Повечето от колегите ни от повече от 20 години се занимават с тази трудна, непрестижна за България професия на траурния агент. Преминахме през изключителни трудности, дължаща се на неразвитите назовни отношения, посъвършено стопанско законодателство, несъответстващи на европейското законодателство норми и пр. За всичките тези години, и въпреки Държавата, ние създадохме успешни стопански структури, създадохме хиляди постоянни работни места, създадохме и утвърдихме нови стандарти в погребалното обслужване в България.</i> През всичките тези години, от 1989 г., пасам Наредбата за гробищата и превозването на покойници е била “основната норма“, по която всеки траурен служител работи. Тя е „рамката“, която определя как да се работи в бранша. Но като всяка Наредба, като всеки акт на нормативната база на държавата, тя има три основни субекта, страни — контролбори, изпълнител /оператори/ и потребители. Винаги сме били активни в това с работата си да допринасяме за повишаването на стандартите в погребалното обслужване, и в усъвършенстване на нашето законодателство.	средства за отчитане на температурата в товарния сектор, като само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа, транспортните средства трябва да осигуряват поддържане на температура в товарния сектор от 0 до 5°C. Изискването се обосновава от естествените процеси по разлагане на тялото, които настъпват непосредствено след смъртта. Това се дължи на съдържащите се в телата микроорганизми. Останали без кислород клетките на човека умират за минути, ставайки по този начин храна за бактериите. В резултат на тези процеси се задействат гнилоствни процеси в тялото. Скоростта на разлагане на тялото зависи от множество фактори едни от най-съществените са температурата на околната среда, влажността, количеството кислород и др. Разлагането на трупа започва на 2-6 час от настъпване на смъртта, а гнилоствните процеси започват на 1-я ден след смъртта. Според различни международни научни проучвания и публикувани при висока външна температура за около 1 час температурата вътре в затворените части на автомобила, в зависимост от това дали е на слънце или на сянка, се покачва между 7-15 градуса. Така напр. при температура на околната среда 30 градуса, температурата в товарния отсек на автомобил е вероятно да се покачи от 37-45 градуса, а при такава температура трупното разлагане се ускорява и след 1-2 часа, в зависимост и от началното състояние на тялото на починалия, последствията за външния му вид са непоправими. Във връзка с гореизложеното, предвид, естествено протичащите процеси на трупно разлагане и условията, при които то се ускорява, и с цел при пренасянето на тленните останки да се осигурят условия за максимално съхранение на същите в приличен вид до полагането им в гробните места се възприе подхода за предприемане на допълнителни мерки при транспортиране само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа.
--	---	---

		Никога обаче досега държавен орган, какъвто е МЗ, не е стигал толкова далеч в стремежът си да регулира стопанска дейност, която по призмата трябва да пази и защитава. И явно не разбира. ТАКА, КАКТО Е ПРЕДЛОЖЕН, ТЕКСТЪТ В ЧЛ. 21, АЛ. 3 И 4, УКАЗВА, ЧЕ ВСИЧКИ ПРЕВОЗИ НА ПОКОЙНИЦИ ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШВА С ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА, ОБОРУДВАНИ СЪС СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОХЛАДИТЕЛНИ СИСТЕМИ. ВСИЧКИ - В ГРАДА, НАСЕЛЕНОТО МЯСТО, ДО СЪСЕДНОТО СЕЛО ИЛИ ГРАД. НЕЗАВИСИМО, ЧЕ ТЛЕННИТЕ ОСТАНКИ МОЖЕ ДА СА ОХЛАДЕНИ ДО НУЛА ГРАДУСА ПО ЦЕЛЗИЙ ПРЕДВАРИТЕЛНО, ПО ДАННИ НА СТАТИСТИКАТА ОТ 1961 ДО 2015 Г., ЧЕ СРЕДНОГОДИШНИТЕ ДЕНОНОЩНИ ТЕМПЕРАТУРИ В БЪЛГАРИЯ НЕ НАДВИШАВАТ 10.5 ГРАДУСА ПО ЦЕЛЗИЙ. БЪЛГАРИЯ ВСЕ ОЩЕ Е НА СЪЩИТЕ ГЕОГРАФСКИ ШИРИНИ И НИЩО НЕ СЕ Е ПРОМЕНИЛО ТАКА ЗНАЧИТЕЛНО, ЧЕ ДА СЕ НАЛАГА ТАКАВА ПРОМЯНА В НАЧИНА НА ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ТЛЕННИ ОСТАНКИ. ЯВНО МЗ НЕ ЗНАЕ, ЧЕ 90 СТО ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНИЯ ТРАНСПОРТ НА ПОКОЙНИЦИ НЕ СА ХЛАДИЛНИ БУСОВЕ, А ПОДХОДЯЩИТЕ ЗА ЦЕЛТА РИТУАЛНИ, ПРЕДСТАВИТЕЛНИ АВТОМОБИЛИ. И С ЕДИН АДМИНИСТРАТИВЕН АКТ МЗ ЩЕ РЕШИ ОТТУК НАСЕТНЕ САМО С КАКВИ АВТОМОБИЛИ ЩЕ СЕ ПРАВИ ПОГРЕБЕНИЕ - С ХЛАДИЛЕН БУС, РАЗБИРА СЕ. ЗАЩОТО ТАКА КАЗАХА ОТ МЗ. КОИТО ПРЕДПОЛАГАМ (РАЗБИРАЙ СЛУЖИТЕЛИТЕ МУ) НЯМАТ И ЕДИН ДЕН ТРУДОВ СТАЖ В ТРАУРНА АГЕНЦИЯ. ГОСПОДА-ДРУГАРИ НЕ ЖИВЕЕМ В СЕВЕРНА КОРЕЯ! ТАКА СЕ ПОГРЕБВАШЕ ПО ВРЕМЕ НА		
--	--	---	--	--

	КОМУНИЗМЪГ В СИВИТЕ ЖУКОВЕ С ЧЕРНА ЛЕНТА ОТСТРАНИ! Иска ми се да вярвам, че това предложение е едно недоразумение и МЗ ще коригира това свое предложение за промяна, защото то е нелогично, непрофесионално и неконсултирано с погребалния бранш. Прилагането на текстовете по тези ал. 3 и 4 на чл. 21 ще доведе до реализацията на непланирани, неразумни и нецелесъобразни разходи за всички оператори, фирми в траурния сектор на икономиката ни, които, смея да твърдя, не са най-важното в бранша ни. МЗ следва в своята работа да работи, когато се касае за Наредба 2, повече в посока реализиране на по-ефективен контрол върху нерегламентираните превози на покойници по границите на държавата ни, върху нерегламентираните превози на починали от болниците до крайните точки, извършвани с всякакви превозни товари и леки транспортни средства, но не и катафалки. МЗ следва, когато се приема нормативен акт, който касае много широк кръг от заинтересовани страни, да търси обществения консенсус, дори да си направи „труда“ да попита и крайният потребител на услугата, от какво има нужда. Не сте го попитали в случая, не сте направили опит да проверите как е в други европейски страни. Имам усещането, че по темата „в катафалките да се монтират хладилни системи“, МЗ е „пионер“ в Европа. В БДС EN 15017 „Погребални услуги“ няма <u>такова изискване!</u> Абсурдната ситуация „със специализираните охладителни системи“ в катафалките се изостря още повече в Преходните и заключителни разпоредби на проекта за промени — в параграф „22“. Дали има и един специалист в МЗ, който да ни уведоми къде да ни монтират в България, в кой специализиран сервиз.		
--	---	--	--

	за 6 месеца, за близо 2000 и повече катафалки, охладителни системи. И без това да пречи на сжедневните ни задължения пред обществото — да организираме погребения. МОЛЯ ВИ, ВИЕ СТЕ СЕРИОЗНИ ХОРА, НЕ ПРЕДЛАГАЙТЕ НЕСЕРИОЗНИ НЕЩА. В законотворчеството и нормотворчеството следва да има логика, последователност и съгласуваност между всички страни в съответния професионален бранш, за който с предназначена съответната нова нормативна база. В предложеното по чл. 21 , ал. 3 и 4 не виждам горното. Уверяваме Ви, че ще бъдат използвани всички законни способности от страна на работещите в нашия бранш, за да бъдат предотвратени констатираните опити от страна на МЗ по административен път да утежнят и без това влошените условия за правене на бизнес през тази година нашият (и не само) сектор по-високи разходи за осигуряване, средства за работни заплати, ръст в цените на горивата, смяната на фискалните устройства и др. НИТО ЕДНА ЕВРОПЕЙСКА РАЗПОРЕДБА, РЕГЛАМЕНТ ИЛИ ЗАКОН НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, ОТ КОЙТО СМЕ ЧАСТ, НЕ ИЗИСКВА, НЕ УКАЗВА В МОМЕНТА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ПРИЕМАНЕ НА ТАЗИ РЕСТРИКТИВНА РАЗПОРЕДБА. ТАКА СТЕ ЗАПИСАЛИ И ВЪВ ВАШИТЕ МОТИВИ? 4. В чл. 24, ал 7 ви представяме официален отговор от Агенция Митници. Там са отговорили, че не е работа на Министъра на здравеопазването да казва кога да присъства служител на Митниците и са цитирали Европейските директиви от 1992 и 1993 г. , че няма Митница в рамките на ЕС и граничещите с него	4. Не се приема.	4. Приети са съображенията изложени в становището на Министерство на вътрешните работи по т. 2 от справката (№ 12-00-377/23.08.2019 г.).
--	--	-------------------------	---

		страни за тленни останки. 5. В чл.24, ал.5 тази алинея противоречи на чл.20, ал.4 и ал.5 от тази наредба. Абсолютен лобизъм! Проекта на изменение и допълнение на Наредбата № 2 от 2011 г. за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници (обн., ДВ. бр. 36 от 2011 г.) на МЗ, качен за обществено обсъждане на сайта на МЗ на 11.06.2019 г. е опасен и ни връща ведни минали политико-икономически времена на държавен монопол, незачитейки пазарно либералния модел на държавно управление сега! Това предложение на вносителите противопоставя ОП „Гробищни паркове“- София и още няколко общински структури, около 20 на брой, срещу повече от 1000 търговци в България занимаващи се с погребална, траурно-обредна и каменоделска дейност!!! Това не е демокрация, това е насилствено налагане на норми, които имат за цел запазване на статуквото и монопола в изкопаването и оформянето на гробове. Като предоставя нерегламентирана държавна помощ и привилегировано положение за извършване на стопанска дейност на ОП и ТД на общините, които в реално пазарно състезание не могат да получат. Естествено възниква въпроса, знаейки кой е инициатора на този проект, това ли е политиката на управляващите? Има богата съдебна практика на ВАС и решения на КЗК за злоупотреба с господстващо и монополно положение на ОП и ТД управляващи гробищни паркове. През тези близо 30 години на пазарно стопанство в България и конкретно в нашия бранш, взаимоотношенията ни като оператори на тези дейности са се подредили до някаква степен, както между нас, така и с общините поместа. Стотици малки и средни общини са решили тези въпроси и работят	5. Не се приема.	5. Посочените разпоредби регламентират различни по характер аспекти при кремирането. В чл. 20 , ал. 4 и ал. 5 е указано къде може да се полага праха на починалия - в урна, а чл. 24, ал. 5 касае транспортирането на урната извън страната в контейнер, чието съдържание трябва да е ясно идентифицирано, че съдържа урна.
--	--	---	-------------------------	--

	прекрасно с нас. Ние като частни компании извършваме изкопаване и зареване на гробове в повече от 80 процента от гробищните паркове в страното. София и още няколко големи градове не е България! Ние копаем от 30 години, проекта на наредба трябваше да следва логиката, че една правна норма синтезира моралните и реалните отношения, а не да променяш всичко заради няколко ОП-та да правиш „ТКСЗ-та“ навсякъде. А предложението за специализирани охладителни системи минава всички граници и няма как да не се съмняваме, че някой от МЗ не е получил комисионно да прокара този лобистки текст. В мотивите към проекта изключително цинично е записано, че тези промени няма да донесат разходи на бюджета, а само на лицата, предоставящи специализирани транспортни услуги. Тоест на тези, които пълнят бюджета. Като сте толкова загрижени направете задължително да има охладителни системи в линейките за живите, не да чакате комисионно от умрелите. Уверяваме ви, че ще предприемем всички законови действия и средства да се противопоставим на този опит за съветско управление, навремето така се погребваха хората със спуснатите правила, без оглед на желания, религия и възможности. Силно се надяваме да не стигнем до протестни действия с катафалки. И защо ли всички такива промени се правят в дните преди летните отпуски? Въпреки, че въобще не потърсихте никой от бранша, бихме желали при възможност от Ваша страна да проведем и работна среща. Имаме необходимата експертиза и можем да бъдем полезни. Прилагам: 1. от МФ Агенция Митници Рег индекс 32-270714/ от 15.12.2015 г. 2. от МФ Агенция Митници Рег индекс 32-		
--	---	--	--

		279131/ от 28.12.2015 г. 3. БДС EN15017 „Погребални услуги“		
13	Мария Георгиева-управител на „Ритуал“ ЕООД, гр. Кърджали (вх. № 26-00-1125/27.06.2019 г.)	1. ПРОМЯНАТА В ЧЛ. 4, АЛ. 1, Т.2 Е САМО „КОЗМЕТИЧНА“, НЕ ОТГОВАРЯ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОЧАКВАНИЯ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА ПОГРЕБАЛНИ УСЛУГИ ЗА ВЪВЪЖДАНЕ НА СВОБОДНА ПАЗАРНА СРЕДА В ЦЕЛИЯ ТРАУРЕН БРАНШ В Р БЪЛГАРИЯ, НЕ Е СЪОБРАЗЕНА С МИСЛОВИТЕ И СЪДЪРЖАТЕЛНО С МНОЖЕСТВОТО КОНСТАТАЦИИ И РЕШЕНИЯ ПРЕЗ ГОДИНИТЕ СЛЕД 1998 Г. НА КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА И ВЪРХОВНИЯ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД, СЪЩАТА ПРОТИВОРЕЧИ НА АНТИМОНОПОЛНОТО ЕВРОПЕЙСКО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ. Върху тази наглед кратка разпоредба на Наредбата се опира продължаващата вече 21 години (от приемането на Закона за защита на конкуренцията през 1998 г.) злоупотреба с господстващо положение и установяване на монопол от страна на общините, извършвани от техните стопански звена - търговски дружества и общински предприятия. Тъй като 99 % от гробищните паркове в Р България са изградени на общинска земя, то техният пряк разпоредител са съответните общински съвети. Всъщност оказва се, че в този текст е установено недопустимо смесване на контролни и изпълнителски функции в един субект - общината. Общината назначава или избира съответно директор или управител на стопанското звено, който съответно назначава т. нар. гробари, за да могат да бъдат изкопавани и оформяни гробните места, а същевременно Общината „контролира тяхната работа“ (на гробарите). Да ви информирам, как Общината, чрез своите	1. Не се приема.	1. Предложените изменения в чл. 4 целят единствено да създадат яснота относно лицето отговорно за изпълнение на изискванията на наредбата, като се отчита обстоятелството, че собствеността на гробищните паркове може да бъде общинска, държавна и частна. Това е особено важно и за целите на осъществявания държавен здравен контрол. Задължение на собственика е да изпълнява изискванията на наредбата, а негово право е да оправомощи лицата, които да го подпомагат (да управляват) при осъществяване на дейностите на територията на гробищния парк (гробището). Разпоредбата не регламентира вътрешни (трудоуправни отношения), нито цели да ограничи по някакъв начин собственика на гробищния парк в това, как ще организира управлението и осъществяването на необходимите дейности на територията на гробищния парк. Тези въпроси не са предмет на проекта на наредба.

		„гробари“, контролира себе си (дейността си). Изкопаването на гроб, като изцяло монополизирана дейност, извършвана само от „общинските гробари“, е в голямата си част ежедневно „на ръба“ на законните изисквания за дълбочина на гробовете (копае се на „око“, само колкото да се изкарат костите на починалите често до 1 м), за отстояния между гробовете (отнемане на пространства от съседни гробове или от гробищната инфраструктура), за минимум 8 години от последното погребение (от 3 до 6 мес. не са проблем гробът да се изкопае, ако клиентите за погребение са отишли в общинската агенция) и пр. РЕДНО Е ЦЕЛИЯТ ТЕКСТ НА АЛ. 2 НА ЧЛ. 4 ДА СЕ СЪГЛАСУВА С КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА, КОЯТО, ВЯРВАЙТЕ МИ, Е НАЙ-ЗАПОЗНАТИЯТ С ТОЗИ ТЕКСТ ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА (НАЯСНО Е С ТОВА КАКВИ ПРОБЛЕМИ СЪЗДАВА НА КОНКУРЕНЦИЯТА В ЦЕЛИЯ ПОГРЕБАЛЕН БРАНШ В БЪЛГАРИЯ МОНОПОЛИЗИРАНОТО „СЪЩИНСКО ПОГРЕБВАНЕ“). Следва да вземете предвид и следното: ТЕКСТЪТ НА ЧЛ. 2 НА ЧЛ. 4 ОТ НАРЕДБА № 2 НА МЗ, СЪЗНАТЕЛНО ИЛИ НЕ, УСТАНОВЯВА МОНОПОЛ И В ОЩЕ ЕДИН ПОДРАЗДЕЛ НА ДЕЙНОСТТА „ПОГРЕБЕНИЕ“ - В ПРОИЗВОДСТВОТО И МОНТАЖЪТ НА СТОМАНОБЕТОНИ И ПОЛИМЕРНИ КАМЕРИ, ДЕЙНОСТ, УСТАНОВЕНА В ЧЛ. 11 НА НАРЕДБАТА. Тъй като по своя смисъл думите „изкопаването и оформянето на гробните места“, и особено „оформяне“, в контекста на това кой единствено прави това (общинските гробари) означават само „монопол“, нашите конкуренти общински траурни		
--	--	--	--	--

	агенции не разрешават други, освен те самите да изграждат такива стоманобетонни и полимерни камери. В моята работа два пъти, единият през 2013 г. (погребение на Любомир Солаков на 08.12.2013 г. на парцел №6 на ХрГП-Кърджали), а другият през 2017 г. (погребение на Васил Илиев на 12.12.2017 г. на парцел №32 на ХрГП-Кърджали), „Ритуал“ ЕООД бе принудено да плаща на конкурента си ОП „Обредни дейности“ (монополиста) за изграждане на зидан с тухли гроб, макар тази дейност да се извършва от „Ритуал“ ЕООД, има потенциала да изгражда само такива гробове. „Компромисът“ от страна на „Ритуал“ ЕООД конкурента-монополист да изгради зидан гроб се дължи на стремежът ни да се избягват конфликти при провеждане на тукни за клиентите ни церемонии. СМЯТАМ СЪЩО, ЧЕ В ТОЗИ ЧЛ. 4. АЛ. 2 МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО ИЗЛИЗА ИЗВЪН СВОИТЕ ЗАКОННИ ПРАВОМОЩИЯ, КАТО ОПРЕДЕЛЯ КОЙ ИЗКОПАВА И ОФОРМЯ ГРОБНИТЕ МЕСТА В БЪЛГАРИЯ. РЕДНО Е, АКО ИМА ТАКОВА ИЗИСКВАНЕ, ТО БЪДЕ ПОСОЧЕНО В ЗАКОН. ЛИПСАТА НА НАЦИОНАЛЕН ЗАКОН ЗА ПОГРЕБАЛНАТА ДЕЙНОСТ НЕ ОПРАВДАВА МЗ ДА ВМЕНЯВА НА СОБСТВЕНИЦИТЕ НА ГРОБИЩА ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ТРУДОВОПРАВНИ ОТНОШЕНИЯ С КОНКРЕТНИ ЛИЦА (ГРОБАРИ), ТЪЙ КАТО ДЕЙНОСТТА ИЗКОПАВАНЕ И ОФОРМЯНЕ НА ГРОБНИ МЕСТА МОЖЕ И ДА СЕ ОТСТЪПВА НА ДРУГИ СЪБЕКТИ (ЧРЕЗ ДОГОВОРИ С ФИРМИ НАПР.). МАСОВА ПРАКТИКА Е В МАЛКИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА (ГРАДОВЕ И СЕЛА) ТАЗИ ДЕЙНОСТ ДА ИЗПЪЛНЯВА ОТ ПОГРЕБАЛНИ АГЕНЦИИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ОБЩИНСКИТЕ (ЧАСТНИ		
--	--	--	--

	ТАКИВА), ИЛИ ОТ Т. НАР. „МЕСТНИ ГРОБАРИ“ - ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА, ГРАЖДАНИ. БЕЗ НИКАКВИ ТРУДОВОПРАВНИ ОТНОШЕНИЯ С КОГОТО И ДА БИЛО . РЕДНО Е МЗ ДА ПОМИСЛИ ЗА ОТМЯНА НА АЛ. 2 НА ЧЛ. 4 ОТ НАРЕДБАТА, ТЪЙ КАТО ТЯ ФОРМИРА МОНОЛОЛ, СПОСОБСТВА ДА СЕ ЗЛОУПОТРЕБЯВА С НЕГО, ДЕФОРМИРА ПАЗАРНАТА СРЕДА И СЪЗДАВА НЕЛОЯЛНА КОНКУРЕНЦИЯ МЕЖДУ СТОПАНСКИТЕ СУБЕКТИ В ТРАУРНИЯ БРАНШ. <u>2. ПРОМЯНАТА В ЧЛ. 21. КАСАЕЩА СЪЗДАВАНЕТО НА НОВА АЛ. 3 И 4, Е ТВЪРДЕ РЕСТРИКТИВНА, НЕСЪГЛАСУВАНА С РАБОТЕЩИТЕ ТРАУРНИЯ БРАНШ, ПРОЗИРА НЕПОЗНАВАНЕ НА ВАЖНИ ДЕТАЙЛИ ОТ СПЕЦИАЛИРАНОТО ПРЕВОЗВАНЕ НА ПОКОЙНИЦИ В БЪЛГАРИЯ ОТ СТРАНА НА ВНОСИТЕЛЯ НА ПРОМЕНИТЕ, ПРАВИ СЕ ОПИТ РАДИКАЛНО И СИЛОВО ДА СЕ ВЪВЕДАТ ЗАКОНОВИ ИЗИСКВАНИЯ, ЗА КОИТО ПРЕДВАРИТЕЛНО СЕ ЗНАЕ, ЧЕ ЩЕ БЪДАТ НЕПОСИЛНИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ОТ ПОВЕЧЕ ОТ 90 НА СТО ОТ ФИРМИТЕ В ПОГРЕБАЛНИЯ БРАНШ.</u> НЕ ИСКАМ ДА ДОПУСКАМ. ЧЕ МЗ ИМА ЗЛ ЦЕЛ ДА РЕДУЦИРА РАБОТЕЩИТЕ В БРАНША ПО ЧИСТО АДМИНИСТРАТИВЕН ПЪТ, ДА ИЗКРИВИ КОНКУРЕНТНИЯ ПАЗАР СИЛОВО, НЕЗАВИСИМО, ЧЕ ПО КОНСТИТУЦИЯ ДЪРЖАВАТА ТРЯБВА ДА ПАЗИ ИНВЕСТИТОРИТЕ СИ, ДА ГИ ЗАКРИЛЯ (<i>Чл. 19, ал. 3: Инвестициите и стопанската дейност на български и чуждестранни граждани и юридически лица се закрилят от закона</i>). Повечето от колегите ни от повече от 20 години се	2. Приема се.	2. Текстът на чл. 21 е прецизиран, като се въвежда изискването транспортните средства да се оборудват със средства за отчитане на температурата в товарния сектор, като само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа, транспортните средства трябва да осигуряват поддържане на температура в товарния сектор от 0 до 5°C. Изискването се обосновава от естествените процеси по разлагане на тялото, които настъпват непосредствено след смъртта. Това се дължи на съдържащите се в телата микроорганизми. Останали без кислород клетките на човека умират за минути, ставайки по този начин храна за бактериите. В резултат на тези процеси се задействат гнилостни процеси в тялото. Скоростта на разлагане на тялото зависи от множество фактори едни от най-съществените са температурата на околната среда, влажността, количеството кислород и др. Разлагането на трупа започва на 2-6 час от настъпване на смъртта, а гнилостните процеси започват на 1-я ден след смъртта. Според различни международни научни проучвания и публикувани при висока външна температура за около 1 час температурата вътре в затворените части на автомобила, в зависимост от това дали е на слънце или на сянка, се покачва между 7-15 градуса. Така напр. при
--	---	---------------	--

	занимават с тази трудна, непрестижна за България професия на траурния агент. Преминахме през изключителни трудности, дължаща се на неразвитите пазарни отношения, несъвършено стопанско законодателство, несъответстващи на европейското законодателство норми и пр. За всичките тези години, и въпреки Държавата, ние създадохме успешни стопански структури, създадохме хиляди постоянни работни места, създадохме и утвърдихме нови стандарти в погребалното обслужване в България. През всичките тези години, от 1989 г., насам Наредбата за гробищата и превозването на покойници е била “основният закон“, по който всеки траурен служител работи. Тя е „рамката“, която определя как да се работи в бранша. Но като всяка Наредба, като всеки акт на нормативната база на държавата, тя е обърната към три основни субекта, страни - контролори, изпълнител/оператори/ и потребители. Винаги сме били активни в това с работата си да допринасяме за повишаването на стандартите в погребалното обслужване, а защо не и в усъвършенстване на нашето законодателство. Никога обаче досега държавен орган, какъвто е МЗ, не е стигал толкова далеч в стремежът си да регулира стопанската ни дейност, която по презумция трябва да пази и защитава всички засти в бранша ни. А и явно не разбира. ТАКА, КАКТО Е ПРЕДЛОЖЕН, ТЕКСТЪТ В ЧЛ. 21, АЛ. 3 И 4, УКАЗВА, ЧЕ ВСИЧКИ ПРЕВОЗИ НА ПОКОЙНИЦИ ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШВАТ С ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА, ОБОРУДВАНИ СЪС „СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОХЛАДИТЕЛНИ СИСТЕМИ“. ВСИЧКИ - В ГРАДА, НАСЕЛЕНОТО МЯСТО, ДО СЪСЕДНОТО СЕЛО ИЛИ ГРАД. НЕЗАВИСИМО, ЧЕ ТЛЕННИТЕ ОСТАНКИ МОЖЕ ДА СЕ ОХЛАДЕНИ ДО НУЛА ГРАДУСА ПО	температура на околната среда 30 градуса, температурата в товарния отсек на автомобил е вероятно да се покачи от 37-45 градуса, а при такава температура трупното разлагане се ускорява и след 1-2 часа, в зависимост и от началното състояние на тялото на починалия, последствията за външния му вид са непоправими. Във връзка с гореизложеното, предвид, естествено протичащите процеси на трупно разлагане и условията, при които то се ускорява, и с цел при пренасянето на тленните останки да се осигурят условия за максимално съхранение на същите в приличен вид до полагането им в гробните места се възприе подхода за предприемане на допълнителни мерки при транспортиране само в случаите когато пренасянето изисква времетраене повече от два часа.
--	---	--

	ЦЕЛЗИЙ ПРЕДВАРИТЕЛНО, ЧЕ СРЕДНОГОДИШНИТЕ ДНЕВНИ ТЕМПЕРАТУРИ В БЪЛГАРИЯ НЕ НАДВИШАВАТ ГРАДУСА ПО ЦЕЛЗИЙ. ЯВНО МЗ НЕ ЗНАЕ, ЧЕ 90 СТО ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНИЯ ТРАНСПОРТ НА ПОКОЙНИЦИ НЕ СА ХЛАДИЛНИ БУСОВЕ, А ПОДХОДЯЩИТЕ ЗА ЦЕЛТА РИТУАЛНИ, ПРЕДСТАВИТЕЛНИ АВТОМОБИЛ И С ЕДИН АДМИНИСТРАТИВЕН АКТ МЗ СМЯТА ДА РЕШИ - ОТТУК НАСЕТНЕ ПОЧИНАЛИТЕ НЕЗАВИСИМО НА КАКВА ДИСТАЦИЯ ЩЕ СЕ ВОЗЯТ С ХЛАДИЛЕН БУС. ЗАЩОТО ТАКА, РЕШЕНО Е ОТ НЯКОЙ В МЗ. КОИТО, ПРЕДПОЛАГАМ, НЯМА И ЕДИН ДЕН ТРУДОВ СТАЖ В ТРАУРНА АГЕНЦИЯ. Иска ми се да вярвам, че това предложение е едно недоразумение и МЗ ще коригира това свое предложение за промяна, защото то е нелогично, непрофесионално и неконсултирано с погребалния бранш. Прилагането на текстовете по тези нови ал. 3 и 4 на чл. 21 ще доведе до реализацията на непланирани, неразумни и нецелесъобразни разходи за всички оператори, фирми в траурния сектор на икономиката ни, които, смея да твърде, не са най-важното в бранша ни. МЗ следва в своята работа да работи, когато се касае за Наредба 2, повече в посока реализиране на по-ефективен контрол върху нерегламентираните превози на покойници по границите на държавата ни, върху нерегламентираните превози на починали от болниците до крайните точки, извършвани с всякакви превозни товарни и леки транспортни средства, но не е катафалки, да работи в посока разрешаване ползването на биоензими, които да спомогнат бързото разложение на починалите до 3 г. (мярка срещу липсата на свободни гробни места) и		
--	---	--	--

		пр. МЗ следва, когато се приема нормативен акт, който касае много широк кръг от заинтересовани страни, да търси обществен консенсус, дори да си направи „труда“ да попита и крайният потребител на услугата, от какво има нужда. Не сте го попитали в случая, не сте направили опит да проверите как е в други европейски страни. Имам усещането, че по темата “в катафалките да се монтират хладилни системи”, МЗ е „пионер“ на Балкански полуостров и Източна Европа. Абсурдната ситуация „със специализираните охладителни системи“ в катафалките се изостря още повече в Преходните и заключителни разпоредби на проекта за промсни – в параграф „22“. Дали има и един специалист в МЗ, който да ни уведоми къде да ни монтират в България, в кой специализиран сервиз, за 6 месеца, за близо 2000 катафалки, охладителни системи. И без това да пречи на ежедневните ни задължения пред обществото — да правим, организираме погребения. МОЛЯ ВИ, Вие сте сериозни хора, не предлагайте несериозни неща. В законотворчеството следва да има логика; последователност и съгласуваност между всички страни в съответния професионален бранш, за който е предназначена съответната нова нормативна база. В предложеното по чл. 21, ал. 3 и 4 не виждам горното. ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ВАЖНО Е ДА СЕ УТОЧНИ, В ПРОТИВОВЕС НА ТЪРДЕНИЕТО, ЧЕ ЛИПСВА ЕВРОПЕЙСКА РЕГЛАМЕНТАЦИЯ В ОБЩЕСТВЕШИТЕ ОТНОШЕНИЯ, ПРЕДМЕТ НА ПРОЕКТА ЗА ПРОМЕНИ В НАРЕДБА № 2 (ЧАСТ ОТ МОТИВИТЕ), ЧЕ ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТ ИМА И ТОЙ СЕ НАРИЧА ЕВРОПЕЙСКИЯТ СТАНДАРТ EN 15017:2005. ИДЕНТИЧЕН С НЕГО		
--	--	---	--	--

	ЗА БЪЛГАРИЯ Е ВЪВЕДЕНИЙТ БЪЛГАРСКИ СТАНДАРТ БДС EN 7:2006 ЗА ПОГРЕБАЛНИ УСЛУГИ И СЪЩИЯТ Е ИЗДАДЕН С РАЗРЕШЕНИЕТО НА CEN (RUE DE STASSART, 36 1050 BRUXELLES, BELGIUM). В Т 3.5.2.3 ОТ БДС EN 15017:2006, ОЗАГЛАВЕНА „УСЛОВИЯ, ИЗИСКВАНИ ПРИ ТРАНСПОРТИРАНЕ В СТРАНАТА/В ЕВРОПА (СЛЕД ПОСТАВЯНЕ В КОВЧЕГ)“ ЛИПСВА ИЗИСКВАНЕ ТРАНСПОРТИРАНЕТО НА ТЛЕННИ ОСТАНКИ ДА СТАВА ЧРЕЗ КАТАФАЛКА С МОНТИРАНА „СПЕЦИАЛИЗИРАНА ОХЛАДИТЕЛНА СИСТЕМА“ (Условията, изисквани при транспортиране в дадена държава и при транспортиране в ранките на Европа, са: покойникът трябва да бъде транспортиран в ковчег: вътрешната облицовка и/или външната обвивка на ковчега трябва да съответстват на необходимите санитарни изисквания.). ТАКОВА ИЗИСКВАНЕ, ЗА ОХЛАЖДАНЕ, В СТАНДАРТА ИМА (т. 3.5.2.2 условия, изисквани при транспортиране в чужбина) за транспортiranето на починали на дълги разстояния за ковчега/транспортния контейнер), НО НЕ И ЗА ТРАНСПОРТНОТО СРЕДСТВО. („Условията, изисквани при транспортиране в чужбина на дълги разстояния извън Европа, са: - херметично запечатан контейнер; и/или – балсамиране, и/или охлаждане. В случай на охлаждане температурата във вътрешността на контейнера не трябва да превишава 8°C през цялото време на транспортиране). ИНТЕРЕСНО Е, ЧЕ МЗ ЗНАЕ ЗА СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА ТОЗИ СТАНДАРТ (ПОСОЧЕН Е В ЧЛ. 19. АЛ. 1 ОТ НАРЕДБА №2), НО ИЗБИРАТЕЛНО ПРИ ПРЕДЛАГАНЕТО НА ПРОМЯНА В ЧЛ. 21 (НОВИ АЛ. 3 И 4) НЕ СЕ Е СЪОБРАЗИЛО С НЕГО.		
--	--	--	--

		Уверяваме Ви, че ще бъдат използвани всички законни способи от страна на работодателите в нашия бранш, за да бъдат предотвратени констатираните опити от страна на МЗ по административен път да утеснят и без това влошените условия за правене на бизнес през тази година в нашия (и не само) сектор на икономиката ни – по-високи разходи за осигуряване, средства за работни заплати, ръст в цените на горивата, смяната на фискалните устройства и др. НИТО ЕДНА ЕВРОПЕЙСКА РАЗПОРЕДБА, РЕГЛАМЕНТ ИЛИ ЗАКОН НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, ОТ КОЙТО СМЕ ЧАСТ, НЕ ИЗИСКВА, НЕ УКАЗВА В МОМЕНТА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ПРИЕМАНЕ НА ТАЗИ РЕСТРИКТИВНА РАЗПОРЕДБА. НО АКО ВСЕ ПАК МЗ РЕШИ ДА ПРИЕМЕ ТАКАВА, НЕКА ТОВА СТАНЕ СЛЕД ШИРОКО И ПО-ПРОДЪЛЖИТЕЛНО ОБСЪЖДАНЕ И КОНСУЛТИРАНЕ С ВСИЧКИ ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ В ПОГРЕБАЛНИЯ БРАНШ - ЧАСТНИ, ОБЩИНСКИ И ДРУГИ ПОГРЕБАЛНИ ОПЕРАТОРИ, ПОТРЕБИТЕЛИ, НПО И ДР. <u>ПРИЛАГАМ: БЪЛГАРСКИ СТАНДАРТ БДС EN 15017:2006 ЗА ПОГРЕБАЛНИ УСЛУГИ</u>		
14.	Потребител „Asene“, публикувано на портала за обществено	Необходима е по-широка регламентация на правилата за извършване на служебния обмен, който е ключов за осъществяване на комплексното административно обслужване - към момента правила за него са регламентирани само в Закона за електронното	Не се приема.	Не се водят публични регистри за изискваните при пренасяне на покойници извън територията на България документи, а именно: копие на съобщение за смърт; копие от смъртния акт или препис-извлечение от акт за смърт; копие на документ за самоличност на починалото

	обслужване на 10.06.2019 г.	управление, като те не обхващат значителна част от случаите, в които такъв е необходим. За намаляване на административната тежест от важно значение е и залагането на общо правило, свързано с ограничаване на възможността да се изисква удостоверяване на данни или представяне на документи, налични в публичен регистър. Правя коментар по представената за обществено обсъждане Наредба №2 от 2011г. на МЗ в частта на Параграф 17, оформящ нов чл. 24а касаещ документите, които са необходими при подаване на Заявление в РЗИ при пренасянето на покойници от територията на Република България в друга държава. Всички описани документи по т.1-5 могат да бъдат служебно набавени от длъжностното лице в съответната РЗИ. С така създадения нов чл. 24а се нарушава широко рекламираното облекчаване на административната тежест за граждани и бизнес, на правилата за извършване на служебния обмен, който е ключов за осъществяване на комплексното административно обслужване. За намаляване на административната тежест основното е премахване удостоверяването на данни или представяне на документи, налични в публичен регистър. Когато се представя копие на Препис- извлечение от АС, длъжностното лице по гражданско състояние вече трябва да е иззело Известието за смърт или копие на удостоверение, издадено от лекар със специалност „Съдебна медицина“ както и личния документ на починалия. В някои случаи е възможно близките да не са решили какво ще правят с тленните останки на покойника и да не направят копия от съответните документи. Предлагам да бъде записано, че длъжностното лице от РЗИ се снабдява служебно с тези документи, като към заявлението се прилага само информацията по т.6		лице; копие на разрешение за кремация - когато е извършена такава; копие на удостоверение, издадено от лекар със специалност „Съдебна медицина“ – когато е извършена аутопсия и/или обработка на тленните останки. Срокът за издаване на разрешение за пренасяне на покойници извън територията на България е до 24 часа от получаване на документите, а служебният обмен би отнел повече време.
--	------------------------------------	---	--	--

		и т.7, ако плащането не е извършено по електронен път.		
15.	Потребител „Allissa“, публикувано на портала за обществено обслужване на 24.06.2019 г.	1. Съгласно ЗОС имаме общинска собственост, а не кметстка, гробищните паркове принципно са публична общинска собственост, която се управлява. Смятам, че сега действащата разпоредба на чл.4, ал.1 в частта "които управляват" е изписано правилно. Не се разбират мотивите за промяна в §2 от „лицата, които управляват“ се заменят със „собствениците на“, а след думите „гробищните паркове“ се добавя „или оправомощени от тях лица“. 2. Корекция в предложения §17. Не е съобразен с изискванията на законодателството в областта на административното обслужване.	1. Не се приема. 2. Не се съдържат конкретни бележки и предложения.	1. Предложените изменения целят да прецедират и да създадат яснота за лицето отговорно за стопанисването на гробищните паркове, тъй като собствеността на гробищните паркове може да бъде общинска, държавна и частна. Това е особено важно и за целите на осъществявания държавен здравен контрол. Задължение на собственика е да изпълнява изискванията на наредбата, а негово право е да оправомощи лицата, които да го подпомагат (да управляват) при осъществяване на дейностите на територията на гробищния парк (гробището). Настоящата редакция по никакъв начин не засяга правомощията на лицето, определено да управлява гробищния парк, което в този случай ще бъде оправомощеното лице по смисъла на чл. 4 от проекта на наредба.
16.	Потребител „Proba“, публикувано на портала за обществено обслужване на 24.06.2019 г.	Каква е причината за промяната в чл.17(2) ? Защо е нужно да се създава каста от духовници с привилегии в светска държава?! Привилегията да бъдат погребвани в собствени имоти или имоти на религията им! С какво един поп, ходжа, будист или друг свещеник на каква да е регистрирана религия е повече от всеки останал гражданин на България? Или оставете възможността кмета да преценява, за погребенията извън гробищата или премахнете привилегиите за всички! Никой не иска да бъде погребван в българските изоствени, буренявали общински гробища. Щом давате възможност на свещенците, да не гият в	Не се приема.	Създамата се към момента практика за загробване извън гробищните паркове води както до риск от превръщане на терени и територии, определени за жилищно и друго предназначение в нерегламентирани гробищни паркове, така и до евентуален риск от замърсяване и влошаване качеството на питейната вода в населените места, тъй като много често такъв тип загробвания се извършват над водопреносната мрежа на населените места. С предложените промени в регламентацията на погребванията извън гробищата (чл.17, ал. 2) се цели да се предотврати риска от замърсяване на питейната вода и недопускане разпространението на заразни заболявания сред населението; да се осигурят минималните изисквания при погребването на телата съгласно

		храсталаците дайте тоя шанс и на всички останали. Всеки българин с имот, да може да бъде погребан на СВОЯ ЗЕМЯ. Тоя подход, ще реши и проблема с липса на площи за гробищни места, ще се реши и проблема с неподдържаните гробове		действащите нормативни разпоредби, охраната и защитата на гробните места от посегателства, и поддържането на терените около тях, както и прекратяване на възможността да се превръщат терени и територии, определени за жилищно и друго предназначение в нерегламентирани гробищни паркове. Същевременно с разпоредбата се отчитат традициите на различните вероизповедания, регистрирани на територията на страната.
--	--	---	--	---